

KONCEPT TAR

Autor:

**Msc.dr Milorad Jovanović
Predsednik udruženja
"diplomiranih master menadžera u
sistemu zdravstvene zaštite"**

**Organizaciono-tehnička
redaktura:**

**Ljiljana Cvrković
Menadžer ljudskih resursa
Director agencije za konsalting
LD 146**

Beograd 28. 06. 2018.

Sadržaj:

Zašto naziv TAR?	3
Vizionari	4
Šta je koncept TAR?	5
Opšti principi koncepta TAR	6
Trenutni oponenti koncepta TAR	7
Oponentske strukture	8-9
Činjenice	9-10
Pokazni model	11-13
Analiza pokaznog modela	14-15
PRAVCI	16-18
Neke nove ideje	19-20
Rezime	21-22
Eko-Moto-Dinamik udruženja (EMD)	23-28
PREDLOG - EMD grupacije i formatizacija punog naziva	29-30
PREDLOG - Poslovnika o radu Eko-Moto-Dinamik udruženja	31-38
PREDLOG - STATUT EMD UDRUŽENJA	39-50
REČ AUTORA	51

Zašto naziv TAR?

Tar je, verovatno, najstarija artikulisana reč u ljudskoj civilizaciji prisutna i danas u velikom broju svetskih jezika. Od najstarijih zapisa, koji potvrđuju imena božanstava u gotovo svim religijama, sve do danas, reč TAR je prisutna u ličnim imenima TAR, TARA, PeTAR, geografskim pojmovima OnTARio, GibralTAR, TAR (najveća pustinja na svetu) QaTAR država, LeoTAR, Gorski KoTAR... „Božanske gljive“ TARTufi, TARTar sos, cenTAR, veTAR, TARot...

Mesto TARAš (Banat, A.P. Vojvodina, R. Srbija) je 2015. godine proglašeno od strane „EuroNatur“-a (nemačka fondacija za zaštitu prirode) za Evropsko selo roda. Rode su od pamtiveka vesnici života, simbol roditeljske brige za potomstvo i buduće naraštaje. TAR?! Čitaocima ovog koncepta je preporučeno da sami pronađu sveprisutnost reči TAR u svakodnevnoj komunikaciji i svom okruženju.

Dajući naziv TAR **konceptu** autor pokušava da istakne univerzalnost značaja obaveze očuvanja životne sredine **za buduća pokolenja**. Suština je da ne postoji ni religijska kao ni bilo koja razumna prepreka da ljudi u skladu sa svojim mogućnostima, a prevashodno svojim znanjem, uzmu aktivno učešće u oblasti ekologije u krajnjoj meri zarad očuvanja svog zdravlja i opstanka života na planeti.

Autor

Vizionari

U znak poštovanja prema vizionaru, jednom od najvećih naučnika u istoriji čovečanstva **večnom Nikoli Tesli**, kao I u znak velike zahvalnosti beskrajno hrabrom i humanom čoveku, ali I svestranom borcu za novi naučni pristup okrenut čovečanstvu, **poštovanom Stivenu Hokingu**.

Cenjena imena pomenutih naučnih umova, zauvek, svako mora izgovarati sa najvećim poštovanjem jer su uspeli da svoje misli i dela pretoče u vanvremenske i vanprostorne okvire, radeći za dobrobit čitavog čovečanstva.

Iako i sami najčešće neshvaćeni od svoje okoline, odnosno postojećih shvatanjajI stavova, vođeni čovekoljubljem, promovišući pojam **čiste energije** dali su nesaglediv doprinos značaju ekologije i očuvanja čovekove sredine i uspeli da nametnu novi koncept naučno-vizionarske misli u cilju dobrobiti za čitavu civilizaciju.

Oni su bili, jesu i zauvek će biti simbol borbe pojedinca, njegove snage i moći za prosperitet civilizacije. Njihov ni malo lak životni i naučni put, karakteriše nepokolebljiva istrajnost i snaga njihovih karaktera. Ova činjenica mora postati izvor nadahnuća i snage svakog pojedinca koji se bori za očuvanje čovekove okoline.

Šta je koncept TAR?

Koncept TAR jeste autorizovana rekapitulacija i prikaz niza aktivnosti koje se sprovode u oblasti očuvanja životne sredine, a vezane su za **supstituciju agregata koji koriste fosilna goriva agregatima na električni pogon**. On podržava i ohrabruje aktivnost državnih, regionalnih i opštinskih uprava i samouprava, udruženja civilnog sektora, zainteresovanih grupa i pojedinaca, sa pozicioniranjem značaja uloge i obimom obaveza, definisanih pozitivnim zakonskim aktima, odnosno pozitivnom zakonskom regulativom i legistlativom. Ovim se postiže krajnji cilj koncepta „Tar“ a to je očuvanje životne sredine a samim tim i zdravlja stanovništva.

Specifičnost koncepta jeste predlog autora o formiranju **Eko-Moto-Dinamik udruženja** koja treba da postanu promoteri supstitucije agregata koji koriste fosilna goriva agregatima na električni pogon.

MISIJA

Okupitii i ujediniti postojeće ekološke pokrete i grupe, kao i trenutno postojeće oponentske snage u izradi zajedničkih projekata i planova, a na osnovu naučno verifikovanih pokazatelja sa ciljem supstitucije agregata na naftu i naftne derivate agregatima na električni pogon.

VIZIJA

Sukcesivna, progresivna supstitucija pogonskih agregata prevoznih sredstava prisutnih na kopnu, vodenim površinama kao i u vazdušnom prostoru, agregatima na električni pogon u iznosu od 80 posto do 2036 godine.

Opšti principi koncepta TAR

- 1) koncept "TAR" podržava i osnažuje svakog pojedinca koji prepoznaje značaj očuvanja životne okoline kao uslov svoga zdravlja odnosno opstanka. Takođe podržava i ohrabruje pojedinca u promovisanju pomenutih ideja jasno definišući stav da on nije usamljen niti odbačen već je kao takav pripadnik mnogobrojčane zajednice koja ima identičan cilj kao i on.
- 2) koncept TAR podržava i ohrabruje oblike udruživanja pojedinaca, odnosno udruženja kako vladinog tako i nevladinog sektora. Ovoj grupi pripadaju udruženja lokalnog regionalnog, državnog, međudržavnog kao i sva internacionalna udruženja koja snagom argumenata promovišu borbu za zdravlje ljudi odnosno očuvanje čovekove okoline
- 3) koncept TAR **isključuje** svaki oblik destruktivnog i vanzakonskog delovanja prema oponentima a **favorizuje** artikulisanu i naučno argumentovanu razmenu oportunih mišljenja
- 4) koncept TAR podrazumeva podršku kontinuiranog protoka necenzuriranih informacija oponentskih grupa u cilju donošenja objektivnih zaključaka a na osnovu kojih se donose jedinstveni planovi i programi delovanja u budućem radu
- 5) koncept TAR podržava i ohrabruje kontinuiran rad pojedinaca i grupa vladinog i nevladinog sektora, u pravcu praćenja usvojenih mera i postupaka te prezentaciju njihovih rezultata najširoj javnosti
- 6) koncept TAR podržava i ohrabruje nenasilnu, u skladu sa zakonom, demokratsku aktivnost pojedinaca i grupa, prepoznatih od strane matičnih država sa ciljem izmena zakonskih odredbi a koje poboljšavaju realnost u domenu očuvanja čovekove okoline odnosno zdravlja ljudi
- 7) koncept TAR ohrabruje i podržava promovisanje svih novih ekoloških proizvoda, nastalih na osnovu naučno verifikovane procedure.
- 8) koncept TAR u konačnom ishodu ima za cilj da približi stavove oponentskih struktura želeći da se stvore usaglašeni stavovi o neophodnosti jedinstvenog zajedničkog nastupa u borbi za čistu životnu okolinu na čitavoj planeti

Trenutni oponenti koncepta TAR:

- 1) Države koje svoji profit ostvaruju eksploatacijom fosilnih goriva, prevashodno nafte, ne poštujući posledice nastale eksploatacijom naftnih derivata, odnosno minimizujući značaj ekološke štetnosti po zdravlje ljudi.
- 2) Multinacionalne kompanije koje profit ostvaruju eksploatacijom i preradom nafte u naftne derivate kao i njihovom distribucijom, a koje ne sagledavaju potrebu za ekološkim pristupom što podrazumeva praćenje proizvoda kroz proces iskorišćenja do krajnjeg efekta tog istog proizvoda
- 3) Organizacije i pojedinci iz državnog ili NVO sektora koji su finansirani iz fondova formiranih eksploatacijom i distribucijom nafte i naftnih derivata a koje minimizuju štetnost istih po čovekovu okolinu
- 4) Druge grupe i pojedinci koji aktivnost sprovode opstruišući važeća zakonska akta iz oblasti ekologije u matičnim državama.
- 5) Državne strukture, kompanije, udruženja, grupe i pojedinci iz državnog i NVO sektora koji svojom aktivnošću opstruišu sprovođenje kaznene politike predviđene zakonskim aktima u matičnim državama a koje se odnose na izazivače ekoloških akcedenata.
- 6) Državne i NVO strukture i pojedinci koje pogoduju nesprovođenju postojećih zakonskih akata iz oblasti očuvanja životne sredine, odnosno minimizuju značaj realizacije sadržaja pravne regulative iz ove oblasti.

Oponentske strukture

Profit cena ili cena profita?

Realnost trenutka u kome se nalazimo, a u vezi očuvanja čovekove okoline, karakteriše nesaglanje koje se manifestuje obiljem često subjektivnih činjenica najčešće vezanih za pojedinačne ekološke zadese, zbog kojih se zanemaruje opštost i globalnost problema.

Obilje informacija koje se pružaju širokoj javnosti uglavnom imaju senzacionalistički karakter, čime se postiže skretanje pažnje javnosti isključivo na posledice.

Informacije iz različitih izvora o istoj temi najčešće zbunjuju, odnosno dovode do toga da:

Poštujući mišljenje svakoga, pojedinac dolazi u situaciju da ostane bez sopstvenog mišljenja.

Na žalost, ovo za posledicu ima dezavujisanja široke javnosti a što dovodi do smanjenja ili gubitka interesovanja za stanje u oblasti očuvanja čovekove okoline. To jeste jedan od razloga zašto razne ekološke grupe i pokreti skreću pažnju javnosti samo putem pojedinačnih manifestacija, umesto da konstantno budu prisutni u njoj.

Razvoj ljudske civilizacije ostvaren je na krilima naučnih znanja odnosno nauke. Najčešće se radilo o vizionarskim delima pojedinaca.

Međutim, iz razloga opisanih od strane relevantnih svetski priznatih stručnih krugova iz oblasti ekologije, predhodno pomenutih, ovde se mora spomenuti i drugi bitan faktor razvoja civilizacije a to je **profit**, kategorija koja se mora poštovati.

Realnost koja će svakome pomoći da shvati trenutno stanje u oblasti ekologije možda se može sažeti u samo jednoj rečenici:

Samo i isključivo naučna ideja koja je donosila profit je mogla biti realizovana.

Činjenica da je ogroman broj realizovanih naučnih ideja u osnovi imao isključivo humanu zamisao, odnosno želju za prosperitet čovečanstva, u svojoj realizaciji je morala naći materijalnu potporu. Oko validne i realno ostvarive ideje inovatora, uvek se okupljala grupa ili pojedinci koji su raspolagali materijalnim resursima za njenu realizaciju, prepoznajući i favorizujući mogućnost ostvarenja profita za sebe, često ne pokazujući brigu za negativne posledice do kojih realizacija ideje može dovesti. Ovim se može objasniti "alarmantno stanje sa realno katastrofalnim posledicama u kome se danas nalazimo", a na šta nas upozoravaju meritorni svetski naučni krugovi! Zapravo, želja za uvećanim profitom podrazumevala je umanjeње poslova za saniranje eventualno nastalih posledica po životnu okolinu, koji bi zahtevali dodatne materijalne investicije, a što bi donosilo umanjeni profit.

Poštujući ljudsku suštinu, a to je borba za "imati", ipak se moramo zapitati - "imati koliko i po koju cenu"?

Samo i isključivo realizacijom naučnih zamisli, odnosno **stvaranjem proizvoda po ekološkim standardima**, koji se po tržišnim uslovima plasira određenom broju potrošača, se može ostvariti benefit za sve, uključujući i obavezan profit za ulagača (investitora).

Zanemarivanjem opšteg benefita, uz isključivu borbu za profit, kroz istoriju je dovelo do obilja katastrofalnih civilizacijskih događaja.

Istorija nas uči ali i upozorava da su ratovi koji su vođeni predstavljali bitke za puteve, bitke za sirovine, bitke za energente. Danas jesu bitka za vodu, a u neposrednoj budućnosti ukoliko se ne usvoji sveobuhvatnost značaja očuvanja čovekove okoline sledi verovatno poslednja bitka - bitka za vazduh!

Da li iko može predvideti pobednika i hoće li ga uopšte biti?

U prilog ovome dodajmo ekološku realnost koja nas opominje, a koju ne smemo prihvatiti kao konačnu i katastrofalnu, shvatajući da ne budemo li promenili svoj stav i shvatanje, poštujući naučne pokazatelje, ući ćemo u budućnost u kojoj neće biti niti profita niti oponentskih grupa.

Poveća li se za samo 0,6 procenata količina CO₂ u vazduhu, ili nestane li 19 posto mase sićušnih organizama dijatomeja, sve će izgubiti smisao pa i borba za profit.

Zaključimo: profit jeste kategorija koja se mora poštovati, ali on zaista mora biti ostvaren uz sagledavanje i minimiziranje štetnih posledica po čovečanstvo.

Činjenice

Podaci koji se gotovo svakodnevno prezentuju najširoj javnosti a koje potiču od najmeritornijih svetskih struktura i naučnih krugova iz oblasti ekologije koincidiraju u zaključcima da je stanje u ovoj oblasti alarmantno. Ti isti krugovi ga opisuju – **kao stanje sa nesagledivim i gotovo katastrofalnim posledicama!**

Potsetimo se da su trenutno dve najveće pretnje za čovečanstvo, **ekstremne vremenske prilike i temperaturne promene** kao i **oružje za masovno uništenje**.

Agencija za zaštitu čovekove okoline UN nas obaveštava, konstatuje i potvrđuje da su **“Klimatske anomalije realnost te da smo svedoci promene klime i imamo malo vremena da se štetni procesi zaustave jer će u protivnom poprimiti oblik zastrašujućih razmera i dovesti do globalne katastrofe!”**

Ekstremne temperaturne promene (povećanje temperature) dovode do otopljanja ledenih površina a što dovodi do oslobađanja ugljen-dioksida prisutnog u njima. U prilog ovoj tvrdnji stoji podatak zvaničnih naučnih krugova SAD-a da je od 1992 godine do danas na Anktartiku otopljeno 3000 milijardi tona leda. Ova količina dovoljna je da se čitav Teksas potopi talasom visine od 4 metra! Uz podizanje nivoa svetskih mora ali i uvećane količine padavina u kratkom vremenu koje na zemlji dovode do buičnih poplava, prisutni su i poplavni talasi koji dodatno uvode ekološko toksične materije, ispiranjem odnosno uništavanjem neadekvatno formiranih deponija. Ovo za posledicu, izmedju ostalog, ima uništenje kako ekosistema rečnih vodotokova tako i destrukciju biocenoze mora i okena, a koji su veliki proizvođači kiseonika. Jedan od najvećih proizvođača kiseonika je sićušan mikroorganizam **dijatomeja**, (silikatna alga) jednoćelijski kolonijalni organizam, koji zapravo predstavlja prava pluća čovečanstva a koji nastanjuje kako mora, slatke vodene površine tako i vlažno zemljište, stene, sneg i led. Ona predstavlja početnu kariku u lancu

ishrane prevashodno vodenih ekosistema, odnosno hranu za vodene životinje. U svojoj citoplazmi sadrži hloroplaste pomoću kojih proizvodi svima neophodni kiseonik. Silikatni omotač uginulih algi padajući na dno stvara dijatomejski mulj neophodan za ishranu drugih biljaka odnosno drugih ekosistema. Nalaze se i u sastavu minerala **dijatomit**, koji se koristi u više od sto industrijskih grana, a posebno treba izdvojiti farmaceutsku industriju. Dijatomeje su i najsavršeniji biološki indikatori jer su izuzetno osetljive na salinitet, hemijski sastav vode, svetlost i temperature i kao takve globalno zagrevanje nepoljno utiče na njihov opstanak, što može izazvati katastrofalne posledice za čovečanstvo.

Procene govore da je samo 0,0014% kompletne vode na zemlji u istom trenutku pitko ali i pristupačno, odnosno iskoristivo za ljudsku populaciju. Stav stručnjaka je da se radi o zadovoljavajućoj količini ali je problem u geografski neravnomernoj raspodeli pijaće vode. Preko 60% svetske populacije je suočeno sa nedostatkom vode najmanje jedan mesec u toku godine, oko 1,2 milijarde nema vodu u domaćinstvima a čak 4,5 milijardi ljudi uskraćen je za održavanje neophodne lične higijene čime se ugrožava zdravlje a što otvara mogućnost pojave zaraznih bolesti globalnih razmera.

Procene stručnjaka je da će na zemlji 2050. godine živeti oko 10 milijardi ljudi a da će potražnja za vodom biti povećana za 40%. Neophodnost za pijaćom vodom odnosno opstankom, pokreće migracije stanovništva što izaziva političku nestabilnost ali i uvećava mogućnost ekoloških akcedenata, kao i razvoj epidemija.

Svakodnevno prisutan termin "rat za vodu" je od 2010. godine realizovan u više od 45 sukoba jer je u njihovoj pozadini bila bitka za vodu. Medjutim svaki rat podrazumeva, uz gubitak ljudskih života i destrukciju materijalnih dobara, odnosno oslobadjanje ekološko toksičnih materija a što dovodi do zagadjenja vode i zemljišta. Ma koliko se u ovom trenutku prezentovala realnost da se novčanom odnosno političkom aktivnošću postaje vlasnik resursa pijaće vode, zbog njenog značaja i neophodnosti za život, bude li se ovako nastavilo imaćemo sve brojnije sukobe. Svedoci smo trenutnog sučeljavanja moćnih struktura koje kreirajući svetsku politiku gotovo zanemaruju značaj ekoloških pokreta. Ovi pokreti se stavljaju na margine aktuelnosti, minimizujući značaj pojedinaca i grupa koje ih upozoravaju na realnost. Čak i ekološki akcedenti međunarodnog značaja ne bivaju sankcionisani prema postojećim i očigledno samo formalno važećim zakonima u pojedinim državama.

Zbog svega navedenog od izuzetnog je značaja promovisati ekologiju koju treba prihvatiti kao civilizacijski **skup mera i postupaka kao I inačina razmišljanja u cilju očuvanja kako zdravlja ljudi tako i budućnosti čovečanstva.**

Podsetimo se tvrdnji sa početka ovog teksta, da su dve najveće globalne opasnosti **promena klime I sredstva za masovno uništenje.**

...I belo je crno kada svetla nema...

(pročitati, razmisliti i dopuniti)

Pokazni model

Cilj:

Pokazni model ima za cilj da na osnovu podataka koji se odnose na broj prevoznih sredstava i potrošača fosilnih goriva, apeluje na svest kako pojedinaca tako i grupacija koji se bave ekologijom, u cilju iznalaženja relevantnih rezultata. Rezultati bi trebalo da predstavljaju realnu sliku, kako bi pokazali značaj poslova, mera i postupaka koji bi umapredili stanje u ovoj oblasti. Model ima za cilj da sve oponentske snage koje minimizuju štetne posledice iskorišćenja fosilnih goriva podstakne da prihvate realnost i promene stavove o značaju pokretačkih agregata na električni pogon.

Potrebno je podsetiti se opšte poznate činjenice da je vazduh smesa azota (78%), kiseonika (21%), kao i inertnih gasova ali i u varirajućoj vrednosti vodene pare. Vazduh sadrži i štetne materije (polutante) koji mogu biti prisutni kao posledica prirodnih procesa: vulkanski pepeo i prašina, ali i kao posledica ljudskog delovanja.

Element	Procentualni deo atmosfere	Srednji period prisustva
Azot (N ₂)	78	10 na 6 godina
Kiseonik (O ₂)	21	100 godina
Argon (Ar)	0.9	-
Vodena para	varijabilno 0-3	8-10 dana
Ugljen-dioksid	0.035	50-200 godina
Metan (CH ₄)	0.00017	7-10 godina
Vodonik (H ₂)	0.00006	-
Nitro-oksid(N ₂ O)	0.000033	130 godina
Ugljen-monoksid (CO)	4-20x10 na -6	5 meseci
Ozon (O ₃) - troposferski - stratosferski	10 na -6 – 10 na -5 10 na -5 – 5x10 na -5	sedmice-meseci meseci
Amonijak (NH ₃)	10 na -8 – 10 na -6	3 dana
Sumpor-dioksid (SO ₂)	10 na -7 – 5x10 na -5	3 dana
Azotni oksidi (NO _x)	10 na -8 – 5x10 na -5	3 dana
CFC (Freoni)	10 na -7	50-150 godina
Peroksiacetilnitrat (PAN)	10 na -7 – 5x10 na -6	-
Isparljiva organska jedinjenja	10 na -5 – 10 na -4	-

Tabela 1: sastav atmosfere i srednji period prisustva sastavnih elemenata

Izvor:

http://ekospark.com/info/07_vazduh/vazduh_zagadjenje_info/sastav_vazduha/sastav_vazduha.html

Vrsta polutanta	Štetno dejstvo
Ozon (O ₃)	Ozon izaziva glavobolje i pulmonarna oboljenja, kao i iritaciju nosa i grla
Fine čestice i teški metali	Mogu imati mutagene i kancerogene osobine, i izazivati iritaciju i oštećenje respiratornih funkcija
Isparljiva organska jedinjenja	Šteni uticaji su širokog spektra, od iritacija organa čula mirisa do mutagenih i kancerogenih efekata (naročito kod benzena)
Ugljen-dioksid	Izaziva oksigenizaciju tkiva
Azotni oksidi	Izazivaju kisele kiše, usporavaju razvoj biljaka i imaju štetne efekte po respiratorni sistem
Sumpor-dioksid	Izaziva kisele kiše i pogoršava respiratornu patologiju
Dioksini	Izloženost dioksinima uvećava rizik od raka, a veruje se da ometaju imuni sistem i menjaju koncentraciju reproduktivnih hormona

Tabela 2 Štetni uticaj nekih polutanata vazduha

Izvor:

http://ekospark.com/info/07_vazduh/vazduh_zagadjenje_info/sastav_vazduha/sastav_vazduha.html

Konstatujemo, da prisutne štetne materije (polutanti) u vazduhu velikim delom potiču kao posledica sagorevanja fosilnih goriva, prevashodno nafte i derivata.

Analiza pokaznog modela

Analizu pokaznog modela započnimo analizom broja i strukture **drumskih prevoznih** sredstva. Za prikaz ćemo uzeti postojanje od milijardu takvih sredstava. Aktiviranjem agregata za kretanje (motor) samo u prvoj sekundi biva zagadjeno najmanje milijardu kubnih metara vazduha. Pod pretpostavkom da su ova sredstva aktivna dva časa u toku 24h dolazimo do podatka:

$2h = 120 \text{ sek} \times 1\,000\,000\,000 = 120\,000\,000\,000$ metara kubnih zagadjenog vazduha u toku 24 časa

Pretpostavimo da se najmanje polovina aktivnosti obavlja u gradskim sredinama, najgušće naseljenim oblastima i zaključujemo da je svakodnevno na ovim mestima prisutno

60 000 000 000 kubnih metara zagadjenog vazduha. Na godišnjem nivou ovo bi iznosilo $365 \times 60\,000\,000\,000 = \dots$ ostavljamo vama da izračunate !!! (gradske sredine)!

Ukupno zagadjenje u gradskim sredinama na godišnjem nivou iznosilo bi $365 \times 120\,000\,000\,000 = \dots$!!!!???

Podsetimo da rezultati predstavljaju ciklično godišnje aero zagadjenje!. Kao dodatak za analizu pretpostavimo da svako motorno vozilo u toku 2h rada iskoristi 10l nafte ili naftnih derivata. Ovako dolazimo do podatka da navedena aktivnost podrazumeva potrošnju od

10 000 000 000 l odnosno 1 milion tona svakodnevno. Na godišnjem nivou ovo bi iznosilo $365 \times 1\,000\,000 = 365\,000\,000$ tona svake godine.

Uz aerzagadjenje prilikom sagorevanja naftnih derivata treba imati na umu i fizičko zagevanje vazduha. O ovoj činjenici ne postoje relevantni podaci a trebalo bi ih imati na umu, jer je svako prevozno sredstvo i „mikro grejno telo“, u kretanju.

Svako motorno vozilo poseduje određenu količinu maziva (ulja) neophodnog za rad. Uzmimo podatak da agregat za kretanje poseduje 5 litara maziva, ulja, a prenosni sistem menjač 4 litre što ukupno čini 9 litara po vozilu. Prosečni ciklus zamene, ovih visoko ekološko toksičnih materija, iznosi četiri godine. Dakle u četvorogodišnjem ciklusu realno postoji 9 000 000 000 litara ovih tečnosti. Pitanje koje moramo postaviti gde 9 000 000 t ove tečnosti završi? Na žalost najveća količina se spaljuje, dodatno izazivajući aerzagadjenja, a velika količina završi u zemljištu i vodenim tokovima. Ovo je veliki kontinuirani ekološki akcedent.

Sistem za grejanje, odnosno hladjenje pokretačkog agregata vozila koji su obavezno prisutni u vozilima zahteva postojanje visoko ekološko toksičnih tečnosti. Procenimo količinom od 5l ovu tečnost po vozilu i doći ćemo do podatka o postojanju 5 milijardi litara odnosno 5 miliona tona. Ova tečnost se u četvorogodišnjem ciklusu supstituiše odnosno odbaci a od izuzetnog značaja je gde, na koji način i u kom procentu ona završii?!

Sledeći element analize su pneumatici bez kojih nema kretanja, a koji se u proseku supstituišu na 4 godine. Zakon nalaže da svako motorno vozilo ima pneumatike za zimski i letnji period ($4 \times 2 = 8$). Medjutim drumovima krstari veliki broj višetočkaša, kamioni, autobusi, zbog čega ćemo cifru u vezi pneumatika pretpostaviti kao 10. Pretpostavimo da je svaki pneumatik težak 10kg. Iz navedenog proizilazi da je ukupna količina pneumatika $10\,000\,000\,000$ (pneumatika) $\times 10 \text{ kg} = 100\,000\,000\,000\text{kg}$, odnosno 100 000 000 t. Na žalost

najveća količina pneumatika biva termičkim putem (spaljivanjem) uništena. Neki podaci govore da 1kg pneumatika, procesom spljivanja, zagadi najmanje 1000 metara kubnih vazduha. Treba li komentarisati ovu činjenicu?

Na ovom mestu osvrnimo se i na prikaz **vazdušnih sredstava**. Pretpostavimo da po času leta svaki avion iskoristi 10t goriva (kerozin najprljavija frakcija naftnih derivata). Pretpostavimo da je 1000 aviona aktivno 5 časova svakog dana a što znači da se na dnevnom nivou potroši 50 000t. Na godišnjem nivou to iznosi $365 \times 50\ 000t = 18\ 250\ 000t$ potrošenog goriva. Pridodajmo ovaj podatak ukupnom aero zagadjenju.

Pomenimo i **sredstva prevoza robe i putnika na vodi**. Za prikaz uzmimo samo 2000 objekata koji za 1 čas sagore 1t naftnih derivata. Ako postoji njihova aktivnost od 10 časova svakog dana dolazimo do podatka da se dnevno sagori 20 000t što na godišnjem nivou čini 7 300 000t.

Kao i kopnena prevozna sredstva, tako i vazдушna i sredstva prisutna na vodenim površinama poseduju i sisteme za hlađenje a koriste i razna maziva za svoj rad. Ovom činjenicom se drastično uvećava količina prisutnih ekološko toksičnih materija.

Da bi slika stanja bila potpuno realna navedenim vrednostima iz pokaznog modela treba dodati aero zagađenja koja nastaju radom termoelektrana a koje koriste fosilna goriva ugalj, gas i uljne škriljce.

Podsetimo da se radi o pokaznom modelu koji treba da zainteresuje i usmer rad što većeg broj aktivista kao i najširu populaciju potvrđujući značaj ekologije i očuvanja čovekove sredine. Neki od numeričkih prikaza su sa namerom predstavljeni kroz veliki broj nula („0“) u cilju skretanje dodatne pažnje čitaocu.

Autor apeluje da grupe i pojedinci koji se bave ovom oblasti ekologije dođu do realnijih rezultata (koji su mnogo nepovoljniji), a koji će pokazati značaj poslova i potreba za hitnim aktivnostima.

Primer za napred izneto je podatak da su brodovi, krećući se Evropskim vodenim površinama, samo u toku 2000te godine, ispustili u atmosferu 2,6 miliona tona sumpordioksida i 3,6 miliona tona oksida azota!

Izvor:

http://ekospark.com/info/07_vazduh/vazduh_zagadjenje_info/ambijentalno_zagadjenje/ambijentalno_zagadjenje_o2.html

PRAVCI

Koncept Tar prevashodno podržava razvoj nauke, odnosno slobodu naučne misli kao i slobodan tok necenzuriranih informacija a koje su od značaja za očuvanje čovekove okoline odnosno zdravlja ljudi.

U tom smislu se podržavaju:

- 1) Naučna saznanja i njihova primena iz oblasti **energetike rudarstva i petrohemije** a što podrazumeva plansku eksploataciju fosilnih goriva po najstrožijim ekološkim standardima uz kontinuiranu kontrolu ovih poslova sa rezultatima koji su svakodnevno dostupni javnosti.

Naročiti značaj treba dati:

- sigurnosti čuvanja sirovina za energente,
- njihovog transporta,
- adekvatnoj tehnološkoj preradi,
- sigurnosti transporta preradjenih sirovina, odnosno energenata,
- kontroli kvaliteta u smislu toksičnosti materija koje sadrže,
- kvalitetu čuvanja i distribucije do krajnjeg korisnika odnosno potrošača.

Konačno, proces korišćenja energenata, odnosno od njih dobijenih proizvoda u toku korišćenja mora biti strogo i adekvatno kontrolisan, a dobijeni rezultati se moraju prezentirati najširoj javnosti.

Poseban značaj se mora dati procesu odlaganja nus proizvoda odnosno reciklaži.

Svaka od navedenih faza mora biti zakonski regulisana sa jasnim obavezama izvršioca odnosno nosioca poslova, kako u matičnoj državi tako i na međunarodnom nivou (usaglašeni standardi).

Činjenica da zagadjenje vazduha, vode i zemljišta ne poznaje granice država, daje za pravo stvaranje međunarodnih institucija za kontrolu navedenih procesa ali i konstituisanje **vrhovne institucije** koja bi imala snagu upozorenja ali i sankcionisanja prekršioca, a čiji bi organi (delovi) sprovodili kontinuiran nadzor po međunarodnim ekološkim standardima u matičnim državama.

Usaglašenost ekoloških mera i postupaka (standardizacija) kao i njihova implementacija kroz zakonsku regulativu pojedinih država uz univerzalni mehanizam sankcionisanja prekršioca daće dodatnu snagu svim ekološkim pokretima.

U tom smislu je od izuzetnog značaja obezbedjivanje i dostupnost protoka necenzuriranih informacija o eventualnim prekršiocima kao i obaveštenje najšire javnosti o ovome.

- 2) Naučna saznanja i njihova primena u oblasti **mašinstva, mašino gradnje, elektrotehnike i elektronike**

Što podrazumeva u oblasti prevoznih sredstava:

- Unapređenje koncepta projektovanja i izrade prevoznih sredstava uz sveobuhvatno kontrolisanje i blagovremenu supstituciju uočenih grešaka a koje bi za posledicu imale štetu kako po samog korisnika tako i po njegovu okolinu.

Ovo se prevashodno odnosi na:

- a) Agregate za pokretanje kao i ostale neophodne sisteme koje čine prevozna sredstva
- b) Ekološki aspekt materijala korišćenih u izradi (mogućnost reciklaže)

- Unapređenje efikasnosti katalizatora kao i sistema koji optimizuju iskorišćenost fosilnih goriva u smislu količine ali i kvaliteta sadržaja izduvnih gasova u skladu sa ekološkim standardima.
- U oblasti **mašinogradnje**, odnosno izgradnji energetskih postrojenja za dobijanje električne energije: a što podrazumeva supstituciju, sa aspekta ekologije, neadekvatnih energetskih struktura u sklopu energana, sistemima koji se odlikuju visokim procentom iskorišćenosti energenata uz maksimalnu restrikciju štetnih polutanata i obaveznim sistemima pripreme za ekološko odlaganje.
- U oblasti **petrohemije** Podrazumeva prisutne konstrukcione sisteme koji u toku fazne prerade sirove nafte, na adekvatan način, filtriraju polutante odnosno elemente iz kojih bi oni bili stvoreni iskorišćenjem završnog proizvoda. Na ovaj način bi se smanjio efekat:
 - a) *Zimskog smoga*: kada polutanti i ostali zagađivači ispod sloja hladnog vazduha ne mogu napustiti lokalni prostor, uvećava im se koncentracija što dovodi do ozbiljnih posledica po zdravlje ljudi.
 - b) *Letnjeg smoga*: kada se pod dejstvom Sunca do formiranja ozona u niskim slojevima iz polutanata izduvnih gasova. Ovako lociran ozon je izuzetno štetan po zdravlje ljudi, a u Evropi oko 150 miliona ljudi oseća ovu realnost.
 - c) *Opšteg zagađenja vazduha drumskim saobraćajnim sredstvima*: odnosi se na uvećanje olova, benzopirena, benzene, ugljendioksida u vazduhu. Smatra se da polovinu azotnih oksida i veliki procenat prisustva organskih jedinjenja u vazduhu jeste posledica ove vrste saobraćaja.
 - d) *Gradskog zagađenja vazduha*: obzirom da gotovo dve trećine čovečanstva živi u gradovima i naseljima verifikovana je ova pojava a njena posledica je pojava hroničnih oboljenja kod stanovništva.
 - e) *Regionalnog zagađenja*: kretanjem vazdušnih masa prenosi se sumpor, azot, amonijak i polutanti ostavljajući velike posledice globalno, dovodeći do pojave "kiselih kiša" koje u ovom trenutku ostavljaju negativne pojave živog sveta kako na kopnu tako i vodenim površinama.
 - f) *Globalnog zagađenja*: navedeni procesi, godinama ponavljani, dovode do nagomilavanja štetnih materija u vazduhu, menjanjem njegovog sastava a kao jedna od pojava uočava se konstantno smanjenje ozonskog štita od smrtonosnog UV zračenja, kao i klimatskih promena.
- Navedenim postupcima i merama se optimalizuje iskorišćenost energenata od proizvodnje do krajnjeg korisnika, ali i sprovodi plansko skladištenje nus produkata po ekološkim standardima
- Osim energana (elektrana) za proizvodnju električne energije neophodno je otpočeti sa planskom, prostornom gradnjom nove ili dopunske elektro mreže sa pratećom infrastrukturuom za napajanje agregata na električni pogon uz postojanje adekvatne ponude delova i adekvatno obučenog kadra koji će pružati neophodne stručne usluge na mestima dopune agregata.
- Neophodno je izvršiti međunarodnu standardizaciju koja podrazumeva univerzalnost mehanizma punjenja za elektro dopunu potrošača. Javnim i otvorenim prikazom usvojenih znanja iz oblasti pokretačkih agregata, kao i razmenom iskustava proizvođača, ubrzao bi se proces supstitucije odnosno upotrebe samih agregata.
- Neophodno je izvršiti plansku edukaciju pružaoca usluga i formirati plansku servisnu mrežu korisnika sredstava prevoza na električni pogon.
- Unapređenje u oblasti proizvodnje agregata na električni pogona mora ići u pravcu podizanja kapaciteta prisutne električne energije u agregatu, usavršavanjem principa

autoindukcije (samodopune agregata), ali i produženja perioda očuvanja postignutog kapaciteta kada agregat nije u funkciji,

- Neophodno je ustanoviti objektivne **kontrolne mehanizme kvaliteta** kako agregata, tako i ostalih sistema prevoznih sredstava, ali i pružaoca usluga na svim nivoima.
- 3) Naučna saznanja i njihova primena u oblasti **građevinarstva i arhitekture**, što se prevashodno odnosi na:
- Primenu savremenih ekoloških materijala u gradnji objekata koji svojim termoizolacionim svojstvima smanjuju potrebu za dodatnim zagrevanjem ili hlađenjem, što posredno dovodi do smanjenja potrošnje fosilnih goriva.
 - Uštedom potrošnje električne energije, smanjuje se potrošnja fosilnih goriva za zagrevanje objekata, a proizvedena količina električne energije se može iskoristiti za pogon agregata na električni pogon prevoznih sredstava. Ovim se postiže dvostruka korist.
 - Planskom izgradnjom elektromreže za dopremu električne energije objekata za napajanje korisnika prostorno planiranih sa minimumom elektromagnetnog zračenja, naročito u gusto naseljenim mestima.

Uz gore navedeno podržavaju se i ostale mere, postupci i poslovi iz oblasti ekologije kao što su:

- Planska izgradnja ekoloških deponija osiguranih od neplaniranog izmeštanja sadržaja kao i obezbeđenje i ekološko izmeštanje flotacionih deponija.
- Po ekološkim standardima izgrađenim objektima za preradu otpadnog materijala, što se prevashodno odnosi na proces reciklaže.
- Uspostavljanjem i gradnjom bezbednih puteva transporta (kopno, voda, vazduh) do objekata za preradu otpadnih materija uz upotrebu adekvatnih prevoznih sredstava.
- Izgradnju adekvatne kanalizacione infrastrukture, koja sprečava pojavu ekološko toksičnih materija u vodotokovima, uz obavezno prisustvo kolektorske mreže.
- Izgradnju objekata za vodosnabdevanje stanovništva osiguranom od ekološko-bioloških zadesa. Takođe i uvek dovoljnu rezervnu količinu pijaće vode, osigurane od poplavno-bujičnih pojava, kao i bezbedne puteve za njenu dostavu u vanrednim situacijama.
- Izgradnju pojasne mreže otpadnih voda oko poljoprivrednih površina u cilju sprečavanja uvođenja pesticida i drugih štetnih materija u vodotokove, uz izgradnju adekvatne putne mreže za potrebe kontrole i sanacije u slučaju vanrednih okolnosti.
- Izgradnja putne infrastrukture do poljoprivrednih površina bez ili uz minimalno ukrštanjem sa putnom infrastrukturom, odnosno sprečavanje nanosa zemlje ali i kretanja poljoprivrednih sredstava u cilju bezbednosti saobraćaja.
- Plansku gradnju putne mreže i objekata sa neophodnim resursima za sprečavanje ili sanaciju ekološko-bioloških akcedenata i drugih vanrednih događaja.

Prilikom navedenih aktivnosti, koliko god i gde god je moguće, treba koristiti prirodne prečišćivače kao što su kvarcni pesak, antracit (aktivni ugalj), zeolit itd. Korišćenjem ovih sredstava se ne remeti pH vodenih sredina što povoljno utiče na biocenuzu u njima.

Neke nove ideje

1) Petrohemijaska postrojenja kao energane-elektrane

Dinamika supstitucije pokretačkih agregata na fosilna goriva, prevashodno nafte, agregatima na električni pogon, objektivno velikim delom, zavisi od oponentata koji su već pominjani. Podsetimo se da koncept TAR poštuje kategoriju profita ali uz opšti benefit. U skladu sa tim se može postaviti pitanje o mogućnosti da uz petrohemijska postrojenja budu izgrađene i energane-elektrane za proizvodnju energije? U slučaju realizacije ove ideje umesto enormne količine nafte (gasa) koja se transportuje naftovodima (gasovodima) putem elektromreže bi se transportovala električna energija. Ukoliko se ovakav koncept prihvati benefit bi imali apsolutno svi. Profit država i kompanija bio bi prisutan u istoj meri uspostavljanjem ekonomskog balansa: **cena utrošenih energenata za proizvodnju 1kwh električne energije.**

Ovakav koncept bi omogućio velike međudržavne poslove u pravcu projektovanja i izgradnje elektrane mreže i ekoloških energana (za proizvodnju toplotne energije) i elektrana za proizvodnju električne energije.

2) Nafta i asfaltna frakcija kao pokretač izgradnje putne infrastrukture

Države proizvođači nafte bi povećanjem proizvodnje **asfaltne frakcije**, omogućili izgradnju nove putne infrastrukture kojima bi se kretala prevozna sredstva na električni pogon, a koja bi plaćala putarinu što predstavlja dodatni benefit ali i profit.

Ukoliko tehnologija da rešenje da se stotine miliona tona otpadnog šteta nastalog kao posledica spaljivanja uglja, a koje sada predstavljaju ekološku opasnost svetskih razmera, mogao biti iskorišćen kao podloga za putnu infrastrukturu, benefit za čitavo čovečanstvo bio bi nesaglediv.

3) Nafta kao izvor novih termoplastičnih materijala

Proizvodnja novih termoplastičnih materijala za izradu prevoznih sredstava od nafte i naftnih derivata jeste mogućnost za nadoknadom profita proizvođača nafte.

Pretpostavka o postojanju milijardu kopnenih prevoznih sredstava podrazumeva i njihovu masu (težinu) od 1000 milijardi kilograma, odnosno milijardu tona, pretpostavljajući da jedno sredstvo teži 1000 kg, odnosno jednu tonu.

Navedena prevozna sredstva su metalne konstrukcije te podležu procesu korozije. Za njihovo održavanje se godišnje utroši najmanje nekoliko desetina milijardi toksičnih hemijskih preparata koji završe ili u zemlji ili u vodenim tokovima.

Procesom izrade ili korekture (popravke) ovih sredstava (uzmimo primer autogenog zavarivanja) se u atmosferu plasira ogromna količina aero zagađivača.

Procesom reciklaže metalne konstrukcije prevoznih sredstava se atmosfera dodatno zagađuje, a novodobijeni proizvod ulazi u ponovni proces koji je prethodno opisan. Ako se kopnenim prevoznim sredstvima dodaju i ona i na vodi i u vazдушnom prostoru, dobija se još nepovoljnija slika.

Naučna istraživanja koja bi omogućila stvaranje standardizovanih ekoloških termoplastičnih masa (obrađivih bez topljenja) iz fosilnih goriva, prevashodno nafte, omogućilo bi novi koncept izgradnje prevoznih sredstava koji bi donosio benefit kako upošljavanjem radne snage ali i profit navedenim strukturama koje se bave proizvodnjom i preradom nafte.

Paradoksalna situacija je da nauka svojim razvojem koji teče putem robotizacije, dovodi do smanjenja ljudi zaposlenih u proizvodnji, ali i do povećanja mase proizvoda koji se moraju naći na tržištu u potrazi za kupcem. Pitanje koje se mora postaviti je do kojeg nivoa odnosa **proizvod-kupac** se može ići a da proizvodnja ima ekonomsko opravdanje?

Ako je 19ti vek bio vek industrijske revolucije zasnovan na fosilnim gorivima kao izvornim energentima u industriji, a 20ti vek označen razvojem sofisticiranih naučnih znanja koji je doneo i virtuelne međuljudske komunikacije razvojem telefonije, osim u pojavi nuklearne energije ipak je najveći deo bio zasnovan na fosilnim gorivima. Uz do sada realizovana naučna dostignuća, 21vi vek bi morao karakterisati razvoj u najmanje dva pravca:

- 1) Razvoj direktne komunikacije među ljudima, a za šta je potrebno izgraditi novi koncept novih putnih infrastruktura na kopnu vodi i vazduhu uz korišćenje sredstava koja neće koristiti fosilna goriva.
- 2) Promena svesti u pravcu da se otpad počne tretirati kao sirovina za nove proizvode, odnosno da se njegovom ekološkom preradom može postići uvećana zaposlenost kao opšti benefit stanovništva ali i profit za one koji investiraju u ovakve poslove.

Pomenimo još neke od benefita država odnosno sistema unutar država:

- 1) Zdravstveni sistem:
 - a) smanjenje nivoa bolesti izazvanih konstantnim nagomilavanjem polutanata u atmosferi što opterećuje resurse kako ljudske tako i materijalne.
 - b) Sprečavanje i pojavljivanje novoobolelih zbog posledica aerozagađenja i kontaminacije voda i zemljišta.
 - c) Preusmeravanje neutrošenih sredstava u prevenciju i viši kvalitet zdravstvene zaštite sa povoljnijim ishodom i rezultatima.
 - d) Potpunijom mrežom izgrađenih komunikacija omogućava se adekvatno reagovanje u slučaju teških nesreća i drugih katastrofa u smislu adekvatnog saniranja posledica po povređene, naročito po standardu "zlatnog sata".
 - e) Benefit ostvaruju i *osiguravajuće kuće* od posledica, jer su posledice manje u slučaju adekvatne komunikacije (zdravstvene, ekološki zadesi, požari, poplave...)
 - f) Proizvođači robe koji mnogo lakše mogu plasirati svoje proizvode za kraće vreme.
 - g) smanjenje potreba za masovnom migracijom stanovništva u smislu trajnog iseljavanja i naseljavanja ekonomski razvijenijih zona.
 - h) Adekvatnom planskom infrastrukturnom mrežom saobraćajnica, omogućava se i depopulacija velikih gradova, čime se o oblasti komunalnog otpada umanjuje problem.
 - i) Izgradnjom novih naselja u procesu depopulacije gradova-megapolisa, javlja se potreba za proizvodnjom građevinskih i drugih materijala neophodnih za izgradnju po ekološkim standardima.
 - j) Proizvođači prevoznih sredstava, jer se pojavljuje uvećana potreba za prevozom robe i putnika.

Rezime

Alarmantnost situacije zahteva da se zajedničkim snagama ubrzano krene u izgradnju i realizaciju planova i projekata vezanih za očuvanje čovekove okoline. Hitne mere prevashodno zahtevaju gradske sredine u kojima gravitira milionski broj vozila sa agregatima na fosilna goriva, a gde je uvođenje agregata na električni pogon neophodnost. Zakonskom regulativom koja podržava progresivno umanjeње prisustva prevoznih sredstava koja koriste pogonske agregate na fosilna goriva i proporcionalno uvećanje prevoznih sredstava koja koriste pogonske agregate na hibridni i električni pogon u krajnjoj verziji u gradskim centrima postigao bi se pozitivan početni pomak.

Uvođenjem zakonske obaveze da licencu prodaje nafte i naftnih derivata kao i gasa može imati objekat ("benzinska pumpa") koji obavezno ima i aparat za elektro punjenje, a koja bi bila oslobođena postojećih ekoloških taksu uz uvođenje stimulativnih mera poreske politike prometa energenata, omogućila bi se dodatna stimulacija za korišćenje prevoznih sredstava na hibridni i elektro pogon.

Pooštravanjem zakonskih odredbi i realizacijom kaznene politike za korisnike agregata koji ne odgovaraju ekološkim standardima svaka država bi doprinela sveopštem poboljšanju stanja u oblasti ekologije.

Moraju se uspostaviti i stimulativne mere na nivou svake države koje podrazumevaju benefite prilikom zamene, odnosno kupovine prevoznih sredstava na hibridni i električni pogon.

Bankarski sistem mora pratiti proces supstitucije omogućavajući povoljne kamatne stope prilikom kupovine vozila na hibridni ili elektro pogon. Ovo je značajna stimulacija za nove kupce, a obzirom na broj potencijalnih kupaca, odnosno broj novoodobrenih kredita, banke bi ostvarile i značajan profit.

Ulaganje banaka, privatnih fondova, proizvođača prevoznih sredstava sa agregatima na hibridni odnosno električni pogon kao i drugih legalnih izvora kapitala u izgradnju elektrana, prenosne elektromreže, infrastrukture neophodne za napajanje električnih agregata, proizvodnju i distribuciju elektro prevoznih sredstava uz povoljne uslove za korisnike, omogućilo bi i ostvarenje profita za ulagače uz ostvarenje opšteg benefita u oblasti ekologije.

Ne smeju se zaboraviti ni seoske sredine sa svojim specifičnim potrebama koje se odnose na postojanje poljoprivredne mehanizacije koja se uz izgradnju neophodne infrastrukture mora obavezno supstituisati, ali i ostvariti pristupačnost za napajanje agregata na hibridni i elektro pogon.

Objektivno, današnji trenutak karakteriše i skepticizam u realnost ostvarenja supstitucije agregata na fosilna goriva agregatima na hibridni odnosno električni pogon. U ne tako davnoj prošlosti skepticizam i neverica su bili prisutni i pojavom prvog automobila, prvog voza, pojavom upotrebe jednosmerne električne struje u širokoj upotrebi, upotrebom trofazne struje sa svojim benefitima, pojavom radio i tv aparata, pojavom kompjutera i mobilnih telefona. Nevericu i skepticizam su eliminisali benefiti koje su ovi izumi doneli čitavom čovečanstvu. Bez navedenih sredstava, život savremenog čoveka bi bio nezamisliv. Obzirom na sve benefite koje svi ostvarujemo uvođenjem hibridnih i električnih pogonskih agregata, nesumnjivo da će naredni period obeležiti promocija značaja ovog procesa.

Navedena supstitucija pogonskih agregata zahteva jedinstven nastup novostvorene asocijacije ekoloških pokreta u cilju promocije i prezentaacije kvaliteta prevoznih sredstava na hibridni i električni pogon.

Jedinstvena novostvorena asocijacija ekoloških pokreta (EMD) ima za cilj promovisanje kvaliteta prevoznih sredstava na električni pogon i značaj supstitucije za očuvanje čovekove okoline, odnosno zdravlje ljudi.

U skladu sa navedenim, potrebno je realizovati promociju prevoznih sredstava na hibridni i električni pogon organizacijom takmičenja a na kojima bi se mogle pokazati pozitivne vrednosti i kvalitet ovih sredstava. Brojnost takmičenja ne sme biti prioritet, već prioritet na takmičenjima mora biti prezentacija napretka u oblasti hibridnih i električnih pogonskih agregata. Ovo svakako zahteva i novi konceptualni pristup prezentacije prevoznih sredstava na takmičenjima sa ekološki maksimalno prihvatljivim agregatima, ali i kontinuirani rad i organizovanost onih koji favorizuju ovakav vid takmičenja. Pobornike i ljubitelje treba tražiti u pojedincima i grupama koje poštuju i shvataju značaj ekologije odnosno očuvanja prirode i čovekove okoline. Kao predlog se kandiduju Eko-Moto-Dinamik udruženja koja bi po svom konceptu mogla odgovoriti zadatku promociji agregata na hibridni i elektro pogon i u tom smislu negovanja takmičarkog duha ali i promociji značaja ekologije odnosno očuvanja životne sredine kao uslova zdravlja ljudi.

Eko-moto-dinamik udruženja

EMD

Autor

Msc.dr Milorad Jovanović
Predsednik udruženja
“diplomiranih master menadžera
u sistemu zdravstvene zaštite”

Organizaciono-tehnička redakтура

Ljiljana Cvrkotić
Menadžer ljudskih resursa
Director agencije za konsalting LD 146

Stručni konsultant

Milorad Petričević
osnivač i predsednik
ASK RID SPORT

Eko-Moto-Dinamik udruženja (EMD)

EMD udruženja jesu statutarne organizovane profitne organizacije, registrovane kod nadležnih organa matičnih država, a koje prihvataju koncept TAR kao osnovu svojih aktivnosti.

U ovom smislu, EMD udruženja:

1. uzimaju aktivno učešće u takmičenjima postojećih asocijacija, promovišući značaj i mogućnost hibridnih pokretačkih agregata kao i agregata na električni pogon.
2. Uzimaju aktivno učešće u planovima i poslovima vezane za bezbednost u saobraćaju kao i u oblasti očuvanja čovekove okoline.
3. Svojom aktivnošću promovišu značaj potrebe formiranja Asocijacije EMD udruženja

Cilj:

EMD udruženja za cilj imaju negovanje takmičarskih, humanih i prijateljskih međuljudskih odnosa uz promovisanje značaja supstitucije pogonskih agregata na fosilna goriva agregatima na hibridni, odnosno električni pogon, a sa ciljem očuvanja čovekove okoline odnosno zdravlja ljudi. Opšta aktivnost EMD udruženja ima za konačni cilj supstituciju agregata na fosilna goriva agregatima na električni pogon u iznosu od 80 posto do 2036 godine.

Misija:

Formatizacija i standardizacija sportskih udruženja koja korišćenjem pogonskih agregata na hibridni odnosno električni pogon prilikom takmičenja promovišu isključivo sportski rivalitet kao jedinu različitost među pojedincima, ali i zajedništvo u borbi za očuvanja čovekove okoline i zdravlje ljudi, a što za cilj ima supstituciju agregata na fosilna goriva agregatima na električni pogon u iznosu od 80 posto do 2036 godine.

Vizija:

Stvaranje, jedinstvenim aktima, uređene međunarodne asocijacije EKO-MOTO DINAMIK udruženja, čiji članovi uzimaju aktivno učešće u izradi planova i programa, a koje u svojim državama ostvaruju aktivnost u skladu sa zakonskom regulativom.

Moto:

Sva EMD udruženja nastupaju pod motom:

„POŠTUJ TRADICIJU, VOZI U BUDUĆNOST“

Opšta načela i opseg delatnosti i aktivnosti EMD udruženja

Po svojoj konstituciji EMD udruženja jesu statutarano konstituisane organizacije koje moraju biti registrovane kod nadležnih organa matičnih država, uz poštovanje postojeće zakonske regulative.

A) Opšta načela

EMD udruženja su u obavezi da svojim resursima učestvuju u edukativnim, preventivnim i drugim programima koji za cilj imaju prevenciju saobraćajnih nesreća, odnosno povećanu bezbednost učesnika u saobraćaju kao i učešće u izradi planova i standardizaciji mera i postupaka u cilju minimalizacije eventualno nastalih štetnih posledica. U tom smislu EMD udruženja:

- 1) Članovi EMD udruženja prihvataju „koncept Tar“, negujući takmičarski duh i promovišući značaj ekologije, odnosno očuvanje čovekove okoline kao vrhunsku važnost a sa ciljem očuvanja kako svog tako i zdravlja ljudi u okolini kroz uz negovanje takmičarskog duha.
- 2) Svaki punoletni član EMD ima apsolutno podjednaka prava i obaveze da bira i bude biran u rukovodeće strukture poštujući konstituciju kao najvišu vrednost, a što potvrđuje potpisivanjem pristupnice.
- 3) Članovi EMD su u obavezi da učestvujući lično a kroz organe, odnosno saamostalnim radom obezbede apsolutnu ravnopravnost i onemogućće bilo kakve aktivnosti segregacije odnosno verske ili bilo kakve netolerancije sa posebnom obavezom prema hendikepiranim licima poštujući integritet svakog pojedinca.
- 4) U okviru rada EMD organizacija obaveza rukovodstva (rukovodećih struktura) je da onemogućće bilo kakvo promovisanje bilo koje pojedinačne partije odnosno bilo koje vladine, pa i nevladine organizacije, koja promoviše ideje suprotne konceptu Tar.
- 5) EMD organizacije su u obavezi da obezbede javnost svoga delovanja, trudeći se da planovima aktivnosti predoče najširoj javnosti svoje delovanje. U tom smislu su u obavezi da svoje planove i celokupan rad prezentiraju na uobičajeno prihvaćen način, najširoj javnosti. Ovo podrazumeva aktivnu prezentaciju i dostupnost uvida u rad sredstvima javnog informisanja putem saopštenja, konferencija, tribina itd.
- 6) Rukovodstva EMD su u obavezi da u pismenoj formi obaveste nadležne lokalne uprave i samouprave na čijoj teritoriji ostvaruju delatnost, o donešenim planovima aktivnosti za narednu godinu. Ovaj vid obaveštenja mora sadržati precizan niz aktivnosti, njegove personalne navedene nosioce kao i tačne vremenske okvire za izvodjenje istih ali i konkretne zahteve od lokalne, regionalne i državne uprave.
- 7) EMD strukture, sa celokupnim članstvom su u obavezi da učestvuju u izradi planova i programa lokalne, regionalne i državne uprave iz oblasti svog delokruga rada, te da u tom pravcu budu, u slučaju potrebe, birani u zvanične organe lokalnih, regionalnih i državnih struktura promovišući značaj konkretnih potreba, mera i postupaka vezanih za očuvanje životne sredine, promovišući „koncept Tar“.
- 8) Izabrani članovi EMD, a koji postanu deo lokalnih, regionalnih i državnih struktura su dužni da izveštavaju o sprovođenju aktivnosti iz oblasti očuvanja čovekove okoline, u pismenoj formi i kontinuirano, ukazujući na eventualne probleme i nedoslednosti u izvršenju istih, te u tom smislu zahtevaju pomoć od rukovodećih struktura EMD.

- 9) Rukovodstvo i članstvo EMD su u skladu sa svojim kapacitetima obavezni da aktivno učestvuju u pravljenju planova i programa vezanih za očuvanje čovekove okoline ali i bezbednosti saobraćaja, podizanja nivoa saobraćajne kulture predškolske i školske omladine, učestvuju u planovima i projektima gradnje i rekonstrukcije saobraćajnica sa posebnim akcentom na bezbednost učesnika u saobraćaju.
- 10) Godišnji planovi aktivnosti EMD moraju sadržati predloge aktivnosti u cilju organizacije takmičenja vezane sa bezbednost učesnika u saobraćaju, kao i izgradnji školskih poligona na kojima će se ona obavljati.
- 11) Planom aktivnosti, koji podrazumeva razuman rok, se predviđa teritorijalno lociranje staza (vazdušni prostor, vodene površine i putna struktura) na kojima će po strogo utvrđenim i kontrolisanim pravilima biti omogućeno kontinuirano i neometano sprovođenje treninga takmičarskog dela EMD klubova.
- 12) Staze na kojima se odvija trening takmičara, moraju biti zakonski verifikovane uz pismeno odobrenje od strane nadležnih organa ustupljene EMD za tačno predviđenu namenu na period ne kraći od 3 godine.
- 13) Pisanim ugovorom ovlašćenog državnog predstavnika i predsednika EMD udruženja, uz tačno pozicioniranje obaveza svake od strana potpisnika sa danom potpisivanja precizirani prostor proglašava „stazom za treninge i takmičenje“
- 14) EMD klubovi su u obavezi da pomognu lokalnu, regionalnu i državnu upravu u cilju organizovanja boravka na stazi učesnika koji nisu članovi EMD, a koji prihvate važeće uslove za korišćenje staze, postavljene od strane EMD klubova. Ovo za cilj ima izmeštanje pojava takmičenja u postizanju brzine na ulicama i putnim saobraćajnicama lociranjem na obezbedjene staze. Ovim se poštuje aktivnost pod sloganom ***vozi putevima, trkaj se na takmičarskim stazama***
- 15) EMD udruženja su u obavezi da u slučaju pokazane inicijative za saradnju sa drugim ekološkim pokretima pozitivno odgovore aktivnim učestvovanjem ukoliko rukovodeće strukture procene da to nije u suprotnosti sa konstitucijom i sopstvnim ciljevima.
- 16) U slučaju za jedničkih aktivnosti obaveza rukovodećih struktura je da formira pismeni plan kojim se tačno utvrđuju obaveze pojedinih aktera kao i ostale stavke neposrednih aktivnosti.
- 17) EMD udruženja su na svojoj teritoriji delovanja sprovode obuku školske omladine a po predlogu i aktivnom učestvovanju školskih odbora i rukovodećih struktura lokalne samouprave, a da za ove aktivnosti ne dobijaju materijalnu nadoknadu od pojedinih polaznika već kroz utvrđene planove i programe.
- 18) Materijalna nadoknada EMD udruženja iz predhodnog stava može biti ostvarena isključivo na način predviđen važećim materijalno finansijskim poslovanjem.
- 19) EMD udruženja, uz odobrenje nadležnih državnih struktura, sprovode kontinuiranu edukaciju u pružanju prve odnosno neophodne hitne pomoći povređenima i unesrećenima, kao i edukaciju svojih članova u pravcu pružanja neophodne pomoći povređenima, kao i načinu adekvatnog transporta.
- 20) U slučaju bilo kakve vanredne situacije EMD udruženja su u obavezi da svim resursima zajedno sa drugim državnim strukturama učestvuju u sanaciji posledica a za ovu aktivnost im nije dozvoljeno da potražuju materijanu nadoknadu osim za energente za rad sredstava kojima raspolažu.

B) Posebne-specifične delatnosti EMD udruženja

specifične delatnosti EMD udruženja, (u daljem tekstu EMD) vezane su za specifičnost sredine u kojoj sprovode organizaciju takmičenja, kao i pratećih aktivnosti i to:

1) EMD koja svoju aktivnost sprovode na, odnosno u vodenim površinama, poštujući činjenicu da su led i sneg agregatno stanje vode :

- a) Organizuju promotivne takmičarske aktivnosti izvanredna takmičenja klubskog, lokalnog, regionalnog, državnog i internacionalnog nivoa u saradnji sa nadležnim državnim institucijama
- b) Organizuju edukativne programe u cilju obuke zainteresovanog stanovništva celokupne populacije na „obezbeđenim stazama“ iz svog delokruga aktivnosti
- c) Organizuju grupnih skupova, kao što su tribine i drugi oblici okupljanja, u cilju prikaza i upoznavanja prisutnih sa inovacijama i novim tipovima prevoznih sredstava
- d) Upoznavanje članova i implementacija zakonske regulative kao inovacija u navedenoj oblasti, kao i konstruktivne predloge u cilju realizacije i unapređenja istih
- e) Organizuju aktivnost bez ili u sklopu aktivnosti prilikom treninga ili takmičenja, vezanih za očuvanje i poboljšanje ekološkog statusa vodotokova i ostalih vodenih površina kao i specifičnosti koje nastaju kao posledica klimatskih promena, a u vezi sa snežnim i ledenim površinama
- f) Razmena informacija od značaja sa lokalnim i državnim organima, a što podrazumeva prevenciju ili aktivne mere u cilju sprečavanja posledica po stanovništvo
- g) U slučaju vanrednih okolnosti (npr poplava, snežne lavine itd) izvršavaju zadatke na osnovu predhodno donesenih planova pružajući prvu pomoć na mestu, odnosno transportujući neophodnu medicinsku i drugu pomoć ka unesrećenima, ali i transport istih, uz saradnju sa nadležnim organima ovlašćenim za ovakvo postupanje

2) EMD koja svoju aktivnost sprovode u vazдушnom prostoru

- a) učestvuju ili organizuju takmičenja aero modelarskih objekata i drugih letilica uz odobrenje nadležnih ministarstava, lokalnih uprava i školskih struktura, a u cilju edukacije i provere kvaliteta znanja na pokaznim manifestacijama i takmičenjima
- b) učestvuju ili organizuju edukacije koje su vezane za primenu „dron sredstava“
- c) učestvuju ili organizuju edukaciju u cilju prezentacije licenciranog (sertifikat) rukovođenja „dron sredstava“
- d) učestvuju u realizaciji planova u kojima se koriste „dron objekti“, kao što su kontrola saobraćaja, kontrola vodotokova i vodenih površina i ranog uočavanja eventualne opasnosti po zdravlje stanovništva
- e) učestvuju u uzimanju uzoraka za laboratorijsku kontrolu sa udaljenih lokacija u cilju provete ekoloških stanadarda pojedinih materija, jednokratno ili u koninuitetu
- f) učestvuju u dostavljanju humanitarne i druge pomoći u slučaju vanrednih situacija
- g) EMD kao forma „aero klubova“, sprovode edukaciju zainteresovanih uz organizaciju takmičenja sportskih letilica sa posebnim akcentom na bezbednost lica u odnosno lica van letilica

- h) U slučaju potrebe, odnosno vanrednih okolnosti, na osnovu planova u saradnji sa nadležnim organima učestvuju u dostavljanju humanitarne pomoći kao i transporta unesrećenih u skladu sa svojim resursima
- 3) **EMD udruženja koja svoje aktivnosti sprovode na kopnu**
- a) Učestvuju i/ili organizuju takmičenja u skladu sa zakonskom regulativom, na takmičarskim stazama sa međunarodno prihvaćenim standardima. Staze na kojima se organizuju takmičenja, najmanje u iznosu od 70 procenata svoje dužine, jesu staze na kojima se obavljaju redovni treninzi
- b) Aktivno učestvuju u postojećim i predlažu nove planove a vezano za povećanje bezbednosti u saobraćaju i to:
- Predškolske i školske omladine, u pravcu pomoći oko planiranja i izgradnje školskih poligona na kojima bi bila vršena edukacija iz saobraćajne kulture i znakovne signalizacije
 - Organizuju omladinske grupe koje po strogo utvrđenim pravilima i na obezbeđenim stazama, uz prisustvo ovlašćenih lica, obavljaju treninge i takmičenja
- c) Predlažu nove i aktivno učestvuju u postojećim planovima otvaranja sigurnih staza na kojima bi ljubitelji brzina pod kontrolisanim uslovima mogli ostvarivati aktivnost
- d) Predlozima i aktivnostima predlažu planiranje izgradnje i uklanjanja neadekvatnih prevoznih sredstava
- e) Ukazuju i promovišu značaj ispravnih katalitičkih sistema individualnih prevoznih sredstava u cilju smanjenja štetnih materija prilikom rada agregata na fosilna goriva
- f) Ukazuju i pomažu sanaciju neadekvatnih putnih tačaka koja ometaju bezbednost učesnika u saobraćaju
- g) Ukazuju na nedostatke signalizacije i znakovne strukture u regulisanju saobraćaja
- h) Učestvuju u pravljenju planova za bezbedno učešće u saobraćaju hendikepiranih lica i pomažu prilikom nabavke specijalizovanih vozila za iste
- i) Pomažu u planiranju i izgradnji sigurnih biciklističkih i pešačkih staza u odnosu na putnu infrastrukturu
- j) U slučaju vanrednih okolnosti, u saradnji sa državnim organima i lokalnom samoupravom, svojim sredstvima pomažu transport povređenih i sanaciju nastale štete

PREDLOG

EMD grupacije i formatizacija punog naziva

Koncept TAR u odnosu na prostor u kome EMD sprovode svoje aktivnosti prepoznaje tri grupacije i to:

-A- GRUPACIJE EMD

- 1) EMD udruženja koja aktivnost sprovode u vazdušnom prostoru. Celokupnoj grupaciji ovih udruženja se dodaje broj 11 I predstavljaju se kao EMD 11
- 2) EMD udruženja koja svoju aktivnost sprovode u I na vodenim površinama. Celokupnoj grupaciji ovih udruženja se dodaje broj 22 I predstavljaju se kao EMD 22
- 3) EMD udruženja koja aktivnost sprovode na kopnu. Celokupniji grupaciji ovih udruženja se dodaje broj 33 I predstavljaju se kao EMD 33

-B- GRUPE I KLASSE

Svaka od navedenih grupacija poseduje svoje grupe a unutar njih klase koje učestvuju u takmičenju. One se obeležavaju ciframa iza povlake koja stoji između oznake (broja) grupacije I oznake grupe.

Pokazni primer 1: EMD 33-1 što označava Eko Moto Dinamik udruženje koje se bavi reli takmičenjima na kopnu.

Pokazni primer 2: EMD 22-2 što označava Eko Moto Dinamik udruženje koje se bavi trkama čamaca na vodi

-C-REGISTRACIJA KLUBOVA

kod nadležnih organa matične države, a na svakoj teritorijalnoj jedinici (opštini) može biti registrovano samo jedno EMD udruženje određene grupacije. Ovim se ne isključuje mogućnost da se registruju udruženja, grupacije 2 I 3 kao I sve tri grupacije, koje ne moraju ali I mogu činiti jedinstveno EMD udruženje. U ovom slučaju naziv udruženja je EMD123.

Uz predhodno izneto EMD udruženjima, se uz pomenuta obeležja, dodaje I mesto registracije, odnosno sedišta (opština).

Pokazni primer: EMD 33-1 Novi Beograd

-D- OBELEŽJA EMD UDRUŽENJA PRILIKOM TAKMIČENJA

Prilikom takmičenja organizator je dužan da navede I razvrsta, grupiše ili objedini takmičarska sredstva I timove klasifikujući ih po svojim specifičnostima. To podrazumeva da se samo takmičenje odnosi na taksativno navedene klase prevoznih sredstava, a koje zadovoljavaju prihvaćene standard.

Prkazni primer (1):

EMD 33-1/3 što je oznaka EMD reli takmičenja sa motorima zapremine do 1300 cm kubnih.

Pokazni primer (2):

EMD 33-1/2,3 što je oznaka EMD reli takmičenja sa motorima zapremine od 1100 I 1300 cm kubnih

-E-FORMIRANJE PUNOG NAZIVA EMD UDRUŽENJA PRILIKOM TAKMIČENJA

Formiranje punog naziva važećeg za nastup u takmičenju dobija se dodavanjem rednog broja iz centralnog registra spiska EMD udruženja u odnosu na redosled ućlanjenja, odnosno prijavljivanja *inicijativnom odboru za realizaciju koncepta TAR*. Ovaj odbor će putem sajta uz grupacije I klasifikacije navedenih grupa, redovno izveštavati END udruženja o redosledu na spisku.

Pokazni primer punog naziva EMD udruženja koji će biti na spisku:

EMD 33-1 Novi Beograd 12 broj 12 oznaćava redosled poziciju na centralnom spisku.

-F-PREDSTAVLJANJE EMD UDRUŽENJA NA TAKMIČENJIMA

EMD udruženja koja ućestvuju na takmićenjima mogu nositi ispred punog naziva (kao pod E) I obeleđe odnosno naziv strateškog partnera (sponzora).

Pokazni primer imena EMD udruženja na takmićenjima:

“ime sponzora” EMD 33-1 Novi Beograd 12

PREDLOG

Poslovnika o radu Eko-Moto-Dinamik udruženja

Poslovnik o radu je standardizovan obavezni dokument EMD udruženja (u daljem tekstu EMD) čije odredbe podržavaju i razrađuju statut EMD.

Ovim dokumentom se:

1. Usklađuje rad organa EMD
2. Uspostavlja uslov za subordinaciju organa ali i necenzurisan tok informacija kroz organe EMD
3. Definiše način rada organa EMD
4. Definiše način obaveznog formiranja arhive koja mora sadržati:
 - Inicijativna akta neophodnih pravnih dokumenata o osnivanju EMD
 - Usvojen i važeći Statut EMD
 - Validne ugovore i druga dokumenta od značaja za rad od kojih je obavezan „plan aktivnosti EMD u vanrednim okolnostima“
 - Arhivu formatizovanih i potpisanih pristupnica članova EMD kao i njihov spisak
 - Zapisnike svih sastanaka održanih u okviru rada EMD kao i zapisnike sa sastanaka organa EMD sa drugim organizacijama i strukturama
 - Materijalno finansijsku dokumentaciju o poslovanju EMD
 - Ostala dokumenta od bitnog značaja za rad EMD

-I-

ODLUČIVANJE I DONOŠENJE ODLUKA

- A. Konstitucija i aktivnost EMD se ostvaruje na sastancima organa:
 - 1) Odlukama koje na osnovu statuta donosi rukovodeće lice organa EMD
 - 2) Javnim glasanjem o kvalitetu odluke članova EMD donetim na sastancima, sem u izuzetnim slučajevima koji će biti opisani
 - 3) Realizacijom odluke i konstantnim monitoringom o konkretnoj aktivnosti
 - 4) Određivanjem lica i mehanizma kao i način izveštavanja u toku sprovođenja aktivnosti na osnovu usvojene odluke
 - 5) Arhiviranjem bitnih podataka nastalih u toku ili po završetku realizovane aktivnosti
- B. Odluke koje donose rukovodioci EMD organa moraju sadržati sledeće elemente:
 - 1) KO donosi odluku (funkcija ime i prezime)
 - 2) Tačno naveden član statuta iz koga proističe pravo navedenog lica o donošenju odluke
 - 3) KA KOME, odnosno NA KOGA (ime, imena), se odluka konkretno odnosi
 - 4) Odluka mora sadržati i
 - a) Jasno definisane obaveze, taksativno navedene, o izvršiocima
 - b) Vremenski okvir realizacije sprovođenja odluke
 - c) Obim i vrstu resursa kojima se raspoložuje za realizaciju poslova, precizno pozicioniranih i numerički prikazanih

- d) Način kontrole (personalno uz navođenje funkcije) utrošenih sredstava odnosno kontrole kvaliteta, dinamike i obima poslova realizovanih u određenom vremenu
 - e) Ostvarivanje načina javnom pristupu u toku rada, kako prema članovima EMD koji ne učestvuju neposredno u realizaciji tako javnoj prezentaciji rezultata dela, odnosno posla u celini
 - f) ARHIVIRANJE rezultata rada neposrednih izvršioca na određenim poslovima, odnosno ocena rukovodioca o kvalitetu njihovog angažovanja u toku realizacije poslova
- 5) DISTRIBUCIJA rezultata ka meritornim organima EMD (isključivo pisani izveštaji), a po završetku posla arhiviranje u centralnu arhivu EMD
- 6) Konačnu odgovornost za sprovođenje svih aktivnosti i distribuciju rezultata ima predsednik EMD koji o rezultatima dostavlja pisana obaveštenja:
- a) NADZORNOM ODBORU EMD, koji vrši kontrolu validnosti izveštaja i o rezultatima obaveštava
 - b) UPRAVNI ODBOR EMD, koji po prijemu informacije analizira istu daje svoj komentar i mišljenje i sprovodi je bez prava da menja njenu izvornost jedinstvenoj skupštini EMD, koja je usvaja ili odbacuje

-II-

-ORGANIZOVANJE SASTANAKA-

OBAVEZUJUĆA PRAVILA

Sastanak organa EMD može sazvati:

- 1) Predsednik organa EMD u skladu planiranih aktivnosti:
Predsednik organa EMD dužan je da uputi pismeni poziv licima za koje proceni da je prisustvovanje sastanku neophodno, u roku ne kraćem od sedam (7) dana, od zakazanog termina za sastanak. Pisani poziv mora sadržati predloženi dnevni red, kao i tačno mesto i vreme održavanja sastanka.

Tok i način održavanja sastanka:

- a) Sastanak otpočinje personalnim predstavljanjem zvaničnog zapisničara toka sastanka
- b) Zapisnički se konstatuje početak sastanka (mesto i vreme)
- c) Konstatuje se broj prisutnih, optavdano i neopravdano odsutnih, a u skladu sa tim proglašava postojanje kvoruma, odnosno činjenica da prisutni imaju pravo punopravnog donošenja odluka (ovo se unosi u zapisnik)
- d) Predsednik (predsedavajući) čita predlog dnevnog reda, koji stavlja na glasanje
- e) Nakon glasanja koje je javno, uz podizanje ruke, „za“ ili „protiv“ zapisnički se konstatuje rezultat glasanja
- f) U slučaju primedbi prisutnih na predlog dnevnog reda, predsedavajući je dužan da stavi na glasanje i odlučivanje o osnovanosti primedbe
- g) Nakon procedure glasanja, podizanjem ruke, predsedavajući saopštava rezultat glasanja, prigovor se prihvata ili odbija što se zapisnički konstatuje i u skladu sa tim otpočinje sastanak po predloženom ili dopunjenom dnevnom redu
- h) Predsedavajući je dužan da svakome, ko se dizanjem ruke, javi za reč omogućiti da govori i ukoliko je diskusija u skladu sa tačkom dnevnog reda

nema pravo da mu oduzima reč do završetka izlaganja u koliko ono nije duže od pet (5) minuta

- i) Na izlaganje duže od pet (5) minuta pravo ima samo izvestilac po određenoj tački dnevnog reda
- j) Nakon iscrpne diskusije po svakoj tački dnevnog reda, predsedavajući je dužan da konstatuje nepostojanje potrebe za daljom diskusijom, te predlaže zaključak o kome se prisutni obaveštavaju i o kome se izjašnjavaju (glasaju) dizanjem ruku
- k) Predlog predsedavajućeg se usvaja ukoliko je za njega glasalo 50% plus jedan prisutan, ili odbacuje ukoliko postoji isti ili veći procenat koji je glasao protiv predloga
- l) Predsedavajući javno konstatuje rezultat glasanja, koji se unosi u zapisnik
- m) Nakon završetka diskusije po svim tačkama predloženog ili dopunjenog dnevnog reda, predsedavajući saopštava prisutnima radnu verziju zapisnika
- n) Predsedavajući sastanka može, u slučaju neadekvatnog ponašanja prisutnog člana, izreći meru opomene ili udaljenja sa sastanka ili predložiti drugu meru sankcionisanja, o čemu se konstatuje u zapisniku
- o) Predsednik organa (predsedavajući) dužan je da vodi evidenciju opravdano odnosno neopravdano odsutnih, a uredno pozvanih članova

Ovakav dokument šalje se predsedniku EMD i Nadzornom Odboru, koji vrši analizu validnosti donesene odluke u skladu sa Statutom EMD.

Na narednom saastanku pomenutog organa EMD prva tačka dnevnog reda sastanka jeste usvajanje zapisnika sa predhodnog sastanka. Tom prilikom lice koje rukovodi sastankom dužno je da pročita konačnu verziju zapisnika, otvori diskusiju, zatvori je i stavi predlog na glasanje. Saopštavajući prisutnima rezultat glasanja u slučaju da većina glasa pozitivno zapisnik se usvaja.

Član ili članovi koji ne prihvate zvaničnu verziju zapisnika dužni su da u formi pisanog Prigovora o tome obaveste predsednika EMD i Nadzorni Odbor koji u roku od najmanje sedam (7) dana zajedno ili samostalno mogu dati odgovor- mišljenje u pisanoj formi koja se lično prosleđuje podnosiocu prigovora i upravnom odboru EMD.

U slučaju da podnosioc(i) prigovora ostanu pri svom stavu, prigovor se podnosi Jedinствenoj Skupštini EMD. Na zvaničnoj sednici, (redovnoj ili vanrednoj) jedinstvena Skupština EMD stavlja prigovor na glasanje. U slučaju da se pozitivno izjasni o osnovanosti prigovora, donosi odluku o kažnjavanju predsednika EMD ili nadzornog odbora ili zajedno koje mogu biti:

- a) U formi opomene
- b) Pokretanje inicijative za opoziv

Podnosilac(i) ne snosi nikakve konsekvence u slučaju negativne odluke o prigovoru.

NAČIN RADA EMD U VANREDNIM USLOVIMA INTERNE PRIRODE

- 2) Predsednik organa EMD na osnovu hitnih i vanrednih potreba
- 3) Predsednik EMD na osnovu saznanja o odstupanju od statutarnih odredbi, ili drugih okolnosti, može doneti odluku o suspenziji pojedinaca iz organa ili celokupnog organa EMD. Ova odluka stupa na snagu odmah.
 - a) U cilju provere i utvrđivanja činjeničnog stanja predsednik EMD zakazuje, donosi dnevni red i rukovodi radom sastanak organa EMD u kome su narušena statutarna pravila
 - b) Ovako sazvanom sastanku predsednik može prisustvovati lično (samostalno) ili uz prisustvo sa drugim licima iz organa EMD, a za koje smatra da je neophodno da prisustvuje sastanku
 - c) Sazove zajednički sastanak dva ili više organa a na osnovu lične procene o neophodnosti za održavanjem takvog sastanka
- 4) Isključivo predsednik EMD ima pravo sazivanja sastanaka, opisanih u predhodnom stavu, a rok ne sme biti duži od sedam dana. Kao sazivač sastanka on donosi odluku o dnevnom redu, o kome se ne glasa već se sprovodi uz diskusiju prisutnih i glasanje po proceduri o donesenim zaključcima Predsednik EMD rukovodi ovakvim sastankom a zapisnički se konstatuju rezultati, koji se prezentiraju na vanrednoj Jedinствenoj Skupštini EMD
- 5) Predhodno donešenom odlukom predsednik EMD a kojom proglašava proglašava rad EMD u vanrednim okolnostima, uz organizaciju pomenutih sastanak, a dužan je da hitno inicira sazivanje vanrednog zasedanje Jedinственe Skupštine EMD na kojoj obrazlaže i stavlja na glasanje pomenutu odluku. Obzirom da je Jedinственa Skupština najviši organ EMD, odluka koju ona donese se smatra izvršnom.
- 6) U slučaju da je odluka Jedinственe Skupštine EMD saglasna sa predlogom predsednika EMD, postaje izvršna u smislu suspenzije celokupnog organa EMD, predsednik EMD personalno imenuje članove koji će privremeno obavljati funkciju suspendovanog organa EMD za period ne duži od devedeset (90) dana.
- 7) U toku perioda od devedeset (90) dana se saziva redovno zasedanje jedinstvene Skupštine koja po statutarnoj proceduri bira rukovodstvo i članove organa EMD, a pošto se predhodno raspusti privremeni organ ili privremeni organi.

RAD EMD U VANREDNIM USLOVIMA EKSTERNE PRIRODE

- 8) Predsednik EMD u slučaju vanredne situacije, a koju proglašava ličnom odlukom, samostalno donosi odluke po unapred donetim „planovima i programima za postupanje u vanrednim uslovima rada EMD“ (PPPVS)

- 9) Pomenuti (PPPVS) su usvojeni na sednici Jedinstvene Skupštine EMD i obavezni su deo arhive dokumentacije.
- 10) Odluka predsednika EMD odnosi se na period ne duži od deset (10) dana
- 11) U navedenom periodu sve odluke koje donese predsetnik EMD se smatraju izvršnim i obavezujućim za sve organe i sve članove EMD
- 12) Predsednik EMD samostalno donosi odluku o adekvatnom angažovanju ljudskih i materijalno tehničkih sredstava, a na osnovu predhodno usvojenih planova i programa (PPPVS) a o svim aktivnostima se vodi zapisnička evidencija.
- 13) Odlukom predsednika ukida se rad u vanrednim okolnostima EMD, i u formi pisanog izveštaja se obaveštava Upravni Odbor EMD, koji analizira i prosleđuje obaveštenje Jedinstvenoj Skupštini EMD

C) ODLUČIVANJE

Čin odlučivanja se ostvaruje na sastancima javnim glasanjem („za“ ili „protiv“) dizanjem ruku prisutnih sa pravom glasa, a posle javno organizovane i zapisnički verifikovane diskusije prisutnih članova.

Lice koje rukovodi sastankom dužno je da posle diskusije jasno i precizno artikuliše predlog odluke i stavi ga na glasanje.

Nakon završetka glasanja javno saopštava rezultat (brojem) i objavljuje da li je predlog odluke prihvaćen ili nije, u slučaju pozitivnog ishoda doneta odluka postaje zvanična odluka organa EMD.

Nakon završetka sastanka lice koje je rukovodilo sastankom dužno je da pročita radnu verziju zapisnika koju stavlja na glasanje prisutnima. Nakon konstatacije saopštivši rezultat glasanja, uz prisustvo zapisničara, potpisuje zapisnik sa sastanka i on dobija formu „radna verzija zapisnika sa sastanka“ (kog organa, datum, mesto i vreme održavanja sastanka).

- 14) Predsednik organa EMD na osnovu hitnih i vanrednih potreba
- 15) Predsednik EMD u formi i obimu a sa dnevnim redom koji on predloži:
 - d) Uz lično prisustvo
 - e) uz prisustvo sa drugim licima iz organa EMD, a za koje smatra da je neophodno da prisustvuje sastanku
 - f) Sazove zajednički sastanak dva ili više organa a na osnovu lične procene o neophodnosti za održavanjem takvog sastanka
- 16) Isključivo predsednik EMD ima pravo sazivanja sastanaka, opisanih u predhodnom stavu, a rok ne sme biti kraći od sedam dana. Kao sazivač sastanka on donosi odluku o dnevnom redu, o kome se ne glasa već se sprovodi. Predsednik EMD rukovodi ovakvim sastankom a zapisnički se konstatuju rezultati.
- 17) Ovako održani sastanci prihvataju formu prigovora, a poštuje se već pomenuta procedura u vezi sa prigovorom.
RAD EMD U VANREDNIM USLOVIMA
- 18) Predsednik EMD u slučaju vanredne situacije, a koju proglašava ličnom odlukom, samostalno donosi odluke po unapred donetim „planovima i programima za postupanje u vanrednim uslovima rada EMD“ (PPPVS)

- 19) Pomenuti (PPPVS) su doneti na sednici jedinstvene Skupštine EMD i obavezni su deo arhive dokumentacije.
- 20) Odluka predsednika EMD odnosi se na period ne duži od deset (10) dana
- 21) U navedenom periodu sve odluke koje donese predsetnik EMD se smatraju izvršnim i obavezujućim za sve organe i sve članove EMD
- 22) Predsednik EMD samostalno donosi odluku o adekvatnom angažovanju ljudskih i materijalno tehničkih sredstava, a o ovim aktivnostima se vodi zapisnička evidencija.
- 23) Predsednik EMD na osnovu saznanja o odstupanju od statutarnih odredbi, može doneti odluku o suspenziji pojedinaca iz organa ili celokupnog organa EMD. Ova odluka stupa na snagu odmah.
- 24) Predhodno donešenom odlukom predsednik EMD proglašava rad EMD u vanrednim okolnostima, a dužan je da hitno inicira sazivanje vanrednog zasedanje jedinstvene Skupštine EMD na kojoj obrazlaže i stavlja na glasanje pomenutu odluku. Obzirom da je jedinstvena Skupština najviši organ EMD, odluka koju ona donese se smatra izvršnom.
- 25) U slučaju da je odluka jedinstvene Skupštine izvršna u smislu suspenzije celokupnog organa EMD, predsednik EMD personalno imenuje članove koji će privremeno obavljati funkciju suspendovanog organa EMD za period ne duži od devedeset (90) dana.
- 26) U toku perioda od devedeset (90) dana se saziva redovno zasedanje jedinstvene Skupštine koja po statutarnoj proceduri bira rukovodstvo i članove organa EMD, a pošto se predhodno raspusti privremeni organ ili privremeni organi.

-III-

PLANIRANJE I DONOŠENJE PLANOVA I PROGRAMA

- 1) Predloge za planiranje aktivnosti EMD ima pravo da kandiduje svaki član EMD bez obzira na značaj uloge koju ima

Način dostavljanja predloga

Predlozi se dostavljaju u pismenoj formi i moraju sadržati;

- Taksativno navedene poslove, predlog obima materijalnih i ljudskih resursa za realizaciju programa, kao i procenu značaja za EMD, uz ime potpisnika
- Predlozi se dostavljaju sekretaru EMD koji ih zavodi u arhivu i prosleđuje predsedniku EMD i Nadzornom Odboru
- Nakon procene gore pomenutih organa u slučaju valjanosti predloga iznose se na Jedinstvenu Skupštinu EMD, ili prihvatanjem predsednika i nadzornog odbora, odnosno usvajanjem predloga/plana, može se početi sa njegovom realizacijom a predsednik EMD u ovom slučaju izveštava Jedinstvenu Skupštinu EMD o značaju i rezultatima usvojenog plana/programa
- Predsednik EMD kao i pojedinci iz organa EMD, ili organ EMD u celini, mogu kandidovati planove i programe koje usvaja Jedinstvena Skupština EMD
- Ovako usvojeni planovi i programi postaju sastavni deo aktivnosti EMD u narednom periodu, prolazeći u toku realizacije predviđene procedure

Usaglašavanje i usvajanje predloga aktivnosti EMD

- Predsednik EMD iznosi sve prispele predloge na zasedanju Jedinствene Skupštine EMD, koja u demokratskoj raspravi donosi prioritetne, a u skladu sa raspoloživim resursima i opštim značajem za EMD
- Nakon glasanja sprovedenog po proceduri, predlozi se usvajaju i postaju sastavni deo planova i programa EMD u narednom periodu

-IV-

FINANSIJSKO POSLOVANJE EMD

Na osnovu usvojenih planova i programa Upravni Odbor u saradnji sa nadzornim odborom, vrši procenu raspoloživih resursa i dinamiku njihove upotrebe. Činjenicom da EMD raspolaže jednim i jedinstvenim materijalno finansijskim računom, definisano je da sredstvima može upravljati lica sa deponovanim potpisom, a to su:

- Predsednik i podpredsednik EMD
- Predsednik i podpredsednik Nadzornog Odbora

Prilikom prometa sredstava validan je potpis predsednika (podpredsednika u njegovom odsustvu), a pismeni dokument o prometu se dostavlja predsedniku (podpredsedniku Nadzornog Odbora).

U slučaju nejasnoća predsednik Nadzornog Odbora je dužan da izvrši proveru finansijske transakcije, a o svom postupku obavesti Upravni Odbor odnosno Jedinственu Skupštinu EMD.

-V-

VALIDNOST DOKUMENATA I UPOTREBA PEČATA EMD

Zvanična dokumenta EMD moraju biti potpisana od strane Predsednika EMD i obavezno pečatirana jedinstvenim pečatom EMD.

Isključivo Predsednik (Podpredsednik u njegovom odsustvu), imaju pravo samostalne upotrebe pečata.

Dokumenta koja proceduralno, odnosno zakonski, moraju posedovati pečat EMD neophodno sadrže uz potpis drugog a ovlašćenog lica i potpis Predsednika (Podpredsednika) EMD.

Samo dokumenta koja ispunjavaju navedene odredbe se smatraju validnim i moraju postati deo arhive EMD.

-VI-

ZASTUPANJE U RADU I PREZENTACIJA U JAVNOSTI

Predsednik (Podpredsednik) EMD su jedino ovlašćena lica za zastupanje EMD u javnosti, odnosno ka trećim licima.

Predsednik (Podpredsednik) mogu doneti pisanu odluku kojom prenose ovo pravo jednokratno ili za određeni vremenski period koji mora biti jasno definisan.

Druga lica EMD nemaju pravo zastupanja niti predstavljanja u javnosti, a u slučaju ovakve samoinicijativne pojave, bivaju sankcionisana prema nanetoj šteti za rad i ugled EMD, što podrazumeva suspenziju ili trajno isčlanjenje iz članstva EMD

-VII-

OSTALE AKTIVNOSTI POJEDINIH EMD UDRUŽENJA U ODNOSU NA SPECIFIČNOSTI

Posebne odluke pojedinih EMD udruženja, prema specifičnosti potreba, mogu postati deo „poslovnika o radu“ tog udruženja. Ovakve odluke moraju biti potpisane od strane Predsednika (Podpredsednika) pečatirane i uredno arhivirane i poslate sa važećim Statutom u centralnu jedinstvenu EMD arhivu Asocijacije

PREDLOG STATUTA EMD UDRUŽENJA

U skladu sa članom 22. stav 4. Zakona o udruženjima ("Službeni glasnik RS", broj 51/2009 i 99/2011- dr. zakoni), na osnivačkoj Skupštini Eko-Moto-Dinamik Udruženja (u daljem tekstu EMD),datum...mesto...vreme usvojen je

STATUT UDRUŽENJA EMD

I

OBLAST OSTVARENJA CILJEVA

Član 1.

Udruženje Eko-Moto-Dinamik (u daljem tekstu EMD) je nevladino, profitno udruženje osnovano na neodređeno vreme radi ostvarenja ciljeva vezanih za proces supstitucije pogonskih agregata na fosilna goriva (nafte i naftnih derivate) hibridnim pogonskim agregatima i agregatima na električni pogon. U tom pravcu oragnizovaće se Asocijacija EMD, a na osnovu koncepta TAR koji promoviše negovanje humanih ljudskih vrednosti priznajući rivalitet samo na sportskim takmičenjima, a na kojima će se promovisati novi značaj supstitucije pogonskih agregata, značaj očuvanja čovekove okoline, kao i podizanje svesti o saobraćajnoj kulturi i bezbednosti učesnika u saobraćaju.

CILJEVI EMD

Član 2.

Promocija značaja supstitucije agregata na fosilna goriva, agregatima na hibridni odnosno električni pogon.

Organizacija međunarodne Asocijacije EMD Udruženja sa jedinstvenim ciljevima, koja svoju aktivnost sprovode u vazdušnom prostoru, na/u vodenim površinama i kopnu.

Promocija kvaliteta prevoznih sredstava na hibridni odnosno električni pogon kroz organizaciju takmičenja.

Omasovljenje EMD Udruženja, broja članova unutar njih, kao i promocija njihovih vrednosti kroz realizaciju planova i programa od značaja za čitavu društvenu zajednicu.

Promocija značaja bezbedonosnih mera i postupaka kroz edukaciju i unapređenje zakonske regulative kao i primene postojeće.

Pomoć u izradi planova i programa i njihova realizacija u izgradnji školskih poligona na kojima će se obavljati edukativni programi školske omladine iz bezbednosti u saobraćaju kao i organizacija takmičenja i provera usvojenih znanja.

Pomoć u planiranju i izgradnji bezbednih "staza za trening i takmičenja" za članove EMD Udruženja, kao i za druga lica koja će ih koristiti van aktivnosti članova EMD Udruženja.

Ukazivanje na neregularnosti signalizacije na putnim infrastrukturama, kao i neadekvatnim mestima, postupcima i načinima odlaganja ili uništenja delova prevoznih sredstava u cilju sprečavanja zagađenja čovekove okoline, odnosno štete po zdravlje ljudi.

Podrška planovima i programima iz oblasti očuvanja čovekove okoline aktivnim učestvovanjem u njihovoj realizaciji sa drugim članovima vladinih i NVO struktura, a za koje se proceni da nisu u suprotnosti sa izvornim načelima EMD Udruženja.

Aktivno učešće u realizaciji već postojećih planova i programa, njihova sadržinska dopuna, kao i predlozi za izradu novih, u cilju prevencije i sanacije štete nastale kao posledica vanrednih situacija i elementarnih nepogoda.

Podsticaj razmene savremenih naučnih saznanja iz oblasti svoga delovanja kroz organizaciju predavanja, tribina, radionica i drugih vidova prezentacije uz prisustvo evropskih i svetskih stručnjaka, kao i upoznavanje najšire javnosti o rezultatima.

Član 3.

EMD svoju delatnost ostvaruju učestvovanjem u sportskim takmičenjima prevoznih sredstava na fosilna goriva u vazдушnom prostoru, na vodenim površinama i kopnu, odnosno organizacijom sportskih takmičenja prevoznih sredstava isključivo na hibridni ili električni pogon. Takođe, organizuju i druge manifestacije kao što su tematski skupovi, predavanja, projekcije, izložbe, objavljivanje knjiga i drugih publikacija, pojavljivanjem u medijima, saopštenjima i javnim konferencijama sa temama značaja očuvanja čovekove okoline i u tom pravcu vrednosti hibridnih i agregata na električni pogon i opštoj bezbednosti u saobraćaju.

Član 4.

Naziv udruženja je Udruženje "Eko-Moto-Dinamik", skraćeni naziv je EMD.

Udruženje EMD ima sedište (napisati naziv mesta-grad)

Udruženje EMD svoju delatnost ostvaruje na teritoriji (napisati naziv države)

USLOVI I NAČIN UČLANJENJA I PRESTANKA ČLANSTVA

Član 5.

Članovi udruženja EMD mogu biti redovni i počasni.

Redovnim članom Udruženja EMD postaje se potpisivanjem jedinstvene formatizovane pristupnice.

Prijemom u Udruženje EMD član prihvata Statut i druga opšta akta, kao i konstituciju.

Isključivo, član Udruženja EMD ne može biti lice koje je izvršnom presudom nadležnog Suda bilo osuđeno za delo iz oblasti očuvanja čovekove okoline, odnosno krivično osuđeno od strane meritornog suda za dela teškog ugrožavanja bezbednosti u saobraćaju.

Član 6.

Obaveza članova Udruženja EMD je da svojim učestvovanjem u radu doprinose ostvarivanju ciljeva u skladu sa svojim mogućnostima.

Članstvo u Udruženju EMD prestaje:

- 1) Samovoljnim istupanjem uz podnošenje pisane izjave Predsedniku EMD i Nadzornom Odboru
- 2) Isključenjem u slučaju težeg ogrešenja ili grube povrede ciljeva
- 3) Osude za određeno krivično delo

Postupak isključenja pokreće Predsednik Udruženja EMD, a odlučuje Nadzorni Odbor koji izveštava Jedinственu Skupštinu.

Član 7.

Jedinственa Skupština Udruženja EMD može dodeliti počasni status pojedincima koji su svojim radom, uverenjima i delima značajno unapredili i promovisali vrednosti koje su temeljni ciljevi EMD.

Počasni član ima sva prava redovnog člana.

Počasni status se potvrđuje poveljom.

UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA

Član 8.

Organi Udruženja su Jedinственa Skupština, Skupština takmičarske grupe, Skupština društva Eko-Moto-Dinamik, Upravni Odbor, Nadzorni odbor.

Funkciju zastupnika vrši Predsednik EMD Udruženja, a u njegovom odsustvu Podpredsednik.

Član 9.

Unutrašnja organizacija

Organi su Jedinственa Skupština, Skupština takmičarske grupe, Skupština društva Eko-Moto-Dinamik, Upravni odbor Eko-Moto-Dinamik Udruženja, Upravni odbor takmičarske grupe, Upravni odbor društva Eko-Moto-Dinamik, Nadzorni Odbor.

JEDINSTVENA SKUPŠTINA EKO-MOTO-DINAMIK

Jedinstvena Skupština je najviši organ Udruženja.

Jedinstvenu Skupštinu čine svi članovi udruženja.

Jedinstvenom Skupštinom rukovodi predsjednik Skupštine EMD Udruženja a menja ga podpredsjednik. Predsjednik i Podpredsjednik se biraju na mandate od četiri (4) godine.

Nakon isteka trajanja mandata Jedinstvena Skupština može produžiti mandat Predsjedniku i Podpredsjedniku na još četiri godine.

Jedinstvena Skupština se održava po potrebi, a najmanje jednom godišnje.

Saziv Jedinstvene Skupštine oglašava se najkasnije osam (8) dana pre održavanja ličnim pisanim pozivom svim članovima.

Jedinstvenu Skupštinu saziva Predsjednik EMD Udruženja na osnovu lične inicijative na predlog Jedinstvenog Upravnog odbora ili Nadzornog Odbora.

Izborna skupština se održava svake četvrte godina.

Vanredna Skupština se mora sazvati ako to zahteva najmanje dve trećine članova EMD Udruženja.

Odluke Jedinstvene Skupštine usvajaju se većinom glasova prisutnih članova Udruženja javnim glasanjem.

Organi EMD Udruženja biraju se po pravilu sa više kandidata od broja kandidata koji se bira.

Odluke Jedinstvene Skupštine se smatraju izvršnim za sve članove i sve organe EMD Udruženja.

SKUPŠTINA TAKMIČARSKE GRUPE

Skupština takmičarske grupe (u daljem tekstu Skupština TG) je najviši organ sportsko-takmičarskog dela Eko-Moto-Dinamik Udruženja.

Skupštinu TG čine svi članovi EMD Udruženja koji se bave aktivnostima u realizaciji selektiranja, treninga i poslova organizacije takmičenja, takmičari i grupacije ili lica koja neposredno finansiraju ili promovisu rad, a u statusu počasnog člana. Ova lica status počasnog člana imaju do isteka punopravnog materijalno-finansijskog ugovora potpisanog sa Predsjednikom EMD Udruženja.

Skupština TG donosi planove i programe za jednogodišnji period, koji se kao takvi iznose na glasanje Jedinstvenoj Skupštini, a pošto prođu verifikaciju Nadzornog Odbora.

Skupština se održava po potrebi, a najmanje dva puta godišnje.

Skupštinom TG rukovodi predsjednik Skupštine TG koga u slučaju sprečenosti menja Podpredsjednik, a koji imaju mandate u trajanju od četiri (4) godine i pravom reizbora na još četiri (4) godine.

Skupština TG može imenovati na period do četiri 4 godine sekretara.

Skupština TG bira na predlog Predsednika EMD Udruženja, **Predsednika i Podpredsednika takmičarske grupe**, na izbornoj Skupštini javnim glasanjem prostom većinom glasova prisutnih članova.

Izborna, odnosno reizborna Skupština TG se zakazuje u redovnim okolnostima jedanput godišnje (koliko traju ugovori o sponzorstvu).

Na izbornoj, odnosno reizornoj Skupštini analiziraju se stavke iz ugovora o sponzorstvu, kao i opšti uspeh koji su ugovori doneli.

Glasanjem Skupština TG donosi zaključak u vezi navedenog i predlaže produženje ili raskid saradnje sa investitorom odnosno promoterom, a posle verifikacije od strane Nadzornog Odbora. Zaključak se iznosi Jedinstvenoj Skupštini EMD na glasanje.

Ugovori o sponzorstvu ili promovisanju moraju 70 posto biti vezani za aktivnost Takmičarske grupe a 30 posto za opšte aktivnosti EMD Udruženja.

Predsednik, odnosno podpredsednik:

- 1) rukovode izvršenje planova i programa,
- 2) predlažu pojedince i grupe za realizaciju predloga donetih aktivnosti,
- 3) brinu se o materijalno-finansijskom poslovanju i poštovanju odredbi ugovora,
- 4) analiziraju dinamiku i nivo raspoloživih i utrošenih sredstava, kao i postignutih rezultata u odnosu na projektovane
- 5) pripremaju pisane izveštaje o navedenim poslovima i
- 6) obaveštavaju UO takmičarske grupe, Administrativni Odbor i Predsednika EMD Udruženja

UPRAVNI ODBOR TAKMIČARSKE GRUPE

Na predlog Predsednika takmičarske grupe, uz saglasnost Predsednika EMD Udruženja Skupština takmičarske grupe bira Upravni Odbor.

Članove UO Skupština TG bira javnim glasanjem.

Pravo glasa imaju redovni i počasni članovi upredhodno iznetoj formi.

UO se bira na period od jedne godine, sa pravom reizbora u zavisnosti od ostvarenih rezultata, a na osnovu kojih Skupština TG može predložiti produženje mandata.

UO se sastaje po potrebi, a najmanje jednom u tri (3) meseca.

Sednice saziva Predsednik (Podpredsednik) koji njima i rukovodi.

UO ima Predsednika i četiri (4) člana od kojih dva mogu biti iz redova investitora (sponzora) i koji imaju punopravno pravo odlučivanja.

UO može odlučivati punovažno kada je sednici prisutno više od polovine članova, bez ozvira na njihov sastav, a odluka se smatra punovažnom ako je glasalo najmanje tri člana.

UO donosi Poslovnik o radu u kome su obuhvaćene buduće aktivnosti.

UO u okviru svojih prava i dužnosti:

- 1) sprovodi odluke, zaključke i preporuke Jedinственe Skupštine EMD Udruženja kao i Skupštine takmičarske grupe
- 2) donosi odluke u okviru godišnjeg programa rada
- 3) obrazuje stalne i ad hok komisije i odbore
- 4) predlaže Skupštini program rada i godišnji finansijski plan o prihodima i rashodima
- 5) donosi odluke o utrošku materijalnih sredstava a na osnovu finansijskog plana
- 6) predlaže Skupštini takmičarske grupe, odnosno Jedinственoj Skupštini izmene i dopune Statuta kao i drugih opštih akata
- 7) prati i usmerava rad i realizaciju aktivnosti
- 8) razmatra i donosi odluke o žalbama i prigovorima članova i o tome obaveštava Predsednika EMD Udruženja i Nadzorni Odbor

Predsednik i Upravni Odbor za svoj rad odgovaraju Skupštini takmičarske grupe, odnosno Jedinственoj Skupštini.

SKUPŠTINA DRUŠTVA EKO-MOTO-DINAMIK

Skupština društva Eko-Moto-Dinamik je najviši organ svi članova udruženja van takmičarskog dela Udruženja EMD.

Skupština društva EMD svoju aktivnost obavlja kroz svoje organe-odbore:

- 7) Odbor za ekološko-zdravstvena pitanja
- 8) Administrativni odbor
- 9) Odbor za plan i prostorno planiranje
- 10) Odbor za naučno-tehnološku oblast

Koji su obavezujući za rad društva EMD, a koji mogu biti dopunjeni drugim odborima ukoliko se za to ukaže potreba.

U svom radu odbori mogu formirati sekcije za pojedina pitanja, odnosno za realizaciju planova i programa.

Skupština društva EMD donosi planove i programe za jednogodišnji period, koji se kao takvi iznose na glasanje Jedinственoj Skupštini, a pošto prođu verifikaciju Nadzornog Odbora.

Skupština društva EMD štva EMD se održava po potrebi, a najmanje dva puta godišnje.

Skupštinom društva EMD rukovodi predsednik Skupštine društva EMD koga u slučaju sprečenosti menja Podpredsednik, a koji imaju mandate u trajanju od četiri (4) godine i pravom reizbora na još četiri (4) godine.

Skupština društva EMD može imenovati na period do četiri (4) godine sekretara.

Skupština društva EMD bira na predlog Predsednika EMD Udruženja, **Predsednika I Podpredsednika društva EMD**, na izbornoj Skupštini javnim glasanjem prostom većinom glasova prisutnih članova.

Izborna, odnosno reizborna Skupština društva EMD se zakazuje u redovnim okolnostima jedanput godišnje.

Na izbornoj, odnosno reizbornoj Skupštini analiziraju se stavke iz ugovora vezanih za projekte u kojima odbori Skupštine učestvuju, kao što su lokalni, regionalni, državni,

međudržavni projekti, kao i drugi poslovi financirani od strane državnih organa i institucija ili grupacija, investicionih fondova, a koji nisu protivni ciljevima EMD.

Glasanjem Skupština društva EMD donosi zaključak u vezi navedenog i predlaže produženje ili raskid saradnje sa partnerom, a posle verifikacije od strane Nadzornog Odbora. Zaključak se iznosi Jedinствenoj Skupštini EMD na glasanje.

Ugovori o partnerstvu moraju 70 posto biti vezani za aktivnost društva EMD Udruženja, a 30 posto za opšte aktivnosti EMD Udruženja.

PREDSEDNIK EMD UDRUŽENJA

Predsednika Udruženja bira Jedinствena Skupština.

Predsednik Udruženja je ujedno i Predsednik UO.

Mandat Predsednika traje četiri (4) godine, sa obaveznim reizborom nakon jedne godine, a može se obnavljati.

Predsednik isključivo predstavlja i zastupa EMD Udruženje.

Na izornoj Jedinствenoj Skupštini, prvo se bira Predsednik, a zatim Podpredsednik, članovi UO i članovi Nadzornog Odbora.

Predsednik EMD Udruženja, kao i gore navedeni članovi i organi se biraju/verifikuju javnim glasanjem.

Izabran je kandidat koji dobije većinu od prisutnih članova Jedinствene Skupšti, a koji moraju biti prisutni u broju od najmanje dve trećine svih članova EMD Udruženja.

Na predlog Predsednika, odnosno njegovim posebnim rešenjem, može se imenovati sekretar EMD Udruženja, koji obavlja poslove "rešenjem o imenovanju".

U slučaju sprečenosti ili dužeg odsustva (jedan mesec) zamenjuje ga Podpredsednik.

Podpredsednik se bira iz sastava UO na predlog Predsednika EMD Udruženja.

U slučaju odsustva Predsednika duže od dva meseca, Podpredsednik rukovodi i saziva Jedinствenu Skupštinu na kojoj se bira novi Predsednik.

UPRAVNI ODBOR (UO) DRUŠTVA EMD

Na predlog Predsednika društva EMD, uz saglasnost Predsednika EMD Udruženja Skupština društva EMD bira Upravni Odbor.

Članove UO Skupština društva EMD bira javnim glasanjem.

Pravo glasa imaju redovni i počasni članovi u predhodno iznetoj formi.

UO se bira na period od jedne godine, sa pravom reizbora u zavisnosti od ostvarenih rezultata, a na osnovu kojih Skupština društva EMD može predložiti produženje mandata.

UO se sastaje po potrebi, a najmanje jednom u tri (3) meseca.

Sednice saziva Predsednik (Podpredsednik) koji njima i rukovodi.

UO ima Predsednika i četiri (4) člana od kojih dva mogu biti iz redova investitora (sponzora) i koji imaju punopravno pravo odlučivanja.

UO može odlučivati punovažno kada je sednici prisutno više od polovine članova, bez obzira na njihov sastav, a odluka se smatra punovažnom ako je glasalo najmanje tri člana.

UO donosi Poslovnik o radu u kome su obuhvaćene buduće aktivnosti.

UO u okviru svojih prava i dužnosti:

- 1) sprovodi odluke, zaključke i preporuke Jedinственe Skupštine EMD Udruženja kao i Skupštine društva EMD
- 2) donosi odluke u okviru godišnjeg programa rada
- 3) obrazuje stalne i ad hoc komisije i odbore
- 4) predlaže Skupštini program rada i godišnji finansijski plan o prihodima i rashodima
- 5) donosi odluke o utršku materijalnih sredstava a na osnovu finansijskog plana
- 6) predlaže Skupštini društva EMD, odnosno Jedinственoj Skupštini izmene i dopune Statuta kao i drugih opštih akata
- 7) prati i usmerava rad i realizaciju aktivnosti
- 8) razmatra i donosi odluke o žalbama i prigovorima članova i o tome obaveštava Predsednika EMD Udruženja i Nadzorni Odbor

Predsednik i Upravni Odbor za svoj rad odgovaraju Skupštini društva EMD, odnosno Jedinственoj Skupštini.

UPRAVNI ODBOR EKO-MOTO-DINAMIK UDRUŽENJA

Predsednik EMD Udruženja je Predsednik UO.

Na predlog Predsednika EMD Udruženja, Jedinственa Skupština bira, odnosno verifikuje Upravni Odbor EMD Udruženja i podpredsednika EMD Udruženja.

Jedinственa Supština verifikuje Predsednika UO, na čiji predlog bira i verifikuje, pojedinačnim, javnim galsanjem o svakom kandidatu, Podpredsednika i članove UO.

UO EMD Udruženja čine članovi Upravnih Odbora takmičarske grupe i društva EMD.

UO se bira na period od četiri (4) godine, sa obaveznim reizborom nakon godinu dana u zavisnosti od ostvarenih rezultata, a na osnovu kojih Jedinственa Skupština EMD može predložiti produženje mandata.

UO se sastaje po potrebi, a najmanje jednom u tri (3) meseca.

Sednice saziva Predsednik (Podpredsednik) koji njima i rukovodi.

UO ima Predsednika, podpredsednika i devet (9) članova od kojih četiri (4) mogu biti iz redova investitora (sponzora) i koji imaju punopravno pravo odlučivanja.

UO može odlučivati punovažno kada je sednici prisutno više od polovine članova, bez obzira na njihov sastav, a odluka se smatra punovažnom ako je glasalo najmanje šest (6) članova.

UO donosi Poslovnik o radu u kome su obuhvaćene buduće aktivnosti.

UO u okviru svojih prava i dužnosti:

- 1) sprovodi odluke, zaključke i preporuke Jedinственe Skupštine EMD Udruženja
- 2) donosi odluke u okviru godišnjeg programa rada
- 3) obrazuje stalne i ad hoc komisije i odbore
- 4) predlaže Skupštini program rada i godišnji finansijski plan o prihodima i rashodima
- 5) donosi odluke o utrošku materijalnih sredstava a na osnovu finansijskog plana
- 6) predlaže Jedinственoj Skupštini izmene i dopune Statuta kao i drugih opštih akata
- 7) prati i usmerava rad i realizaciju aktivnosti
- 8) razmatra i donosi odluke o žalbama i prigovorima članova, o svom radu u pismenoj formi obaveštava Predsednika EMD Udruženja i Nadzorni Odbor.

NADZORNI ODBOR EMD UDRUŽENJA

Nadzorni Odbor EMD Udruženja, u okviru svojih prava i dužnosti:

- 1) prati primenu Zakona, drugih propisa i opštih akata o radu EMD Udruženja
- 2) kontroliše zakonitosti i opravdanost trošenja sredstava
- 3) nadgleda i kontroliše racionalno raspolaganje imovinom EMD Udruženja
- 4) prihvata i pokreće inicijative i daje predloge nadležnim organima radi otklanjanja povreda Statutarnih prava, otklanja nepravilnosti u raspolaganju sredstvima, kao i otklanjanju drugih nepravilnosti koje uoči u radu EMD Udruženja i o njima pismeno izveštava Predsednika, odnosno UO, koji su dužni da postupe u skladu sa iznetim
- 5) u skladu sa zakonom podnosi prijave nadležnim pravosudnim i drugim organima protiv počinilaca krivičnih dela, prekršaja i privrednih prestupa

Nadzorni Odbor ima Predsednika, podpredsednika i četiri (4) člana.

Mandate Predsednika i članova Nadzornog odbora traje četiri (4) godine uz obavezan reizbor nakon jedne godine sa pravom produženja mandata nakon isteka četiri godine.

Predsednika i članove Nadzornog odbora neposredno bira Jedinственa Skupština EMD Udruženja.

Nadzorni odbor je samostalan u svom radu.

Poslove u svom delokrugu Nadzorni Odbor vrši u skladu sa zakonom, Statutom i drugim opštim aktima Udruženja.

Organi i članovi EMD Udruženja su dužni da nadzornom odboru, na njegov zahtev, omoguće uvid u sva akta, dokumenta i materijale i pruže mu sve tražene podatke i obaveštenja.

Sednicu Nadzornog Odbora saziva i njima rukovodi Predsednik Odbora.

Sednicama Nadzornog Odbora moraju prisustvovati svi članovi, a u slučaju sprečenosti pojedinih članova isti su dužni da dostave pismeno izjašnjenje o tačkama dnevnog reda.

Odluke se donose većinom glasova, a u slučaju podeljenog rezultata Predsednik donosi punopravnu odluku obaveštavajući prisutne.

Radi izvršenja svojih zadataka Nadzorni Odbor može obrazovati stručne komisije i njima poveriti obavljanje stručnih poslova.

Član 13.

OSTVARIVANJE JAVNOSTI RADA

Rad EMD Udruženja je javan.

Organi, u tom smislu, preduzimaju neophodne mere radi potpunog, objektivnog i blagovremenog obaveštavanja kako članstva tako i javnosti o svom radu.

Javnost se obaveštava putem sredstava javnog informisanja, konferencija za štampu i drugim načinima, ali i kroz saopštenja članovima.

Godišnji izveštaji koji podrazumevaju analizu i prezentaciju postignutih rezultata u realizaciji planiranih aktivnosti, kao i celokupno materijalno-finansijsko poslovanje se podnose članstvu na Jedinstvenoj Skupštini EMD Udruženja.

EMD Udruženje, ne može imati tajni u poslovanju, a članstvo i javnost moraju biti obavešteni o svim aktivnostima.

EMD Udruženje može posedovati isključivo jedan jedinstveni poslovni račun, preko koga se obavlja kompletno materijalno-finansijsko poslovanje.

Član 14.

Na teritoriji jedne lokalne jedinice (opštine) može postojati isključivo jedno EMD Udruženje.

Član 15.

EMD Udruženja sarađuju sa:

- 1) državnim organima matičnih država
- 2) odgovarajućim ustanovama, organizacijama i udruženjima u matičnoj državi
- 3) odgovarajućim ustanovama, organizacijama i udruženjima koje deluju van matičnih država sa istim ili sličnim ciljevima i programima

NAČIN STICANJA SREDSTAVA ZA OSTVARIVANJE CILJEVA I
RASPOLAGANJE SREDSTVIMA

Član 16.

EMD Udruženja mogu sticati novčana sredstva, stvari i materijalna prava:

- 1) iz članarine i doprinosa svojih članova
- 2) od poklona i donacija pojedinaca, organizacija i institucija
- 3) iz ugovora o sponzorstvu, odnosno promocije sa zainteresovanim organizacijama državnog sektora kao i privatnim organizacijama, firmama i fondovima
- 4) iz drugih izvora u skladu sa zakonom

sredstva EMD Udruženja se utvrđuju i raspoređuju finansijskim planom.

Sredstva se u finansijskom planu utvrđuju po vrstama prihoda, a raspoređuju po namenama u skladu sa ciljevima, programom rada i aktivnosti i finansijskim planom EMD Udruženja.

Finansijsko poslovanje i korišćenje sredstava vrši se prema važećim propisima i opštim aktima EMD Udruženja, u skladu sa ciljevima i predviđenim zadacima.

Sredstva EMD Udruženja vode se u knjigovodstvu a novčana sredstva nalaze se na računu EMD Udruženja.

Predsednik EMD Udruženja odgovoran je za sprovođenje zakonite upotrebe sredstava.

IZMENE I DOPUNE STATUTA

Član 17.

Predlog za izmenu i dopunu Statuta mogu doneti:

- 1) organi EMD Udruženja
- 2) članovi Udruženja (najmanje jedna trećina od ukupnog broja članova uz pismeno obrazloženje). Predlog se dostavlja Upravnom i Nadzornom Oboru istovremeno (pisani zahtev)

Ukoliko Upravni Odbor prihvati inicijativu, a Nadzorni Odbor da saglasnost za izmene i dopune Statuta, pokreće se odgovarajući postupak.

Član 18.

Odluku o izmenama i dopunama Statuta EMD Udruženja donosi Jedinostvena Skupština u skladu sa važećim zakonom.

POSTUPANJE SA IMOVINOM EMD UDRUŽENJA U SLUČAJU PRESTANKA
UDRUŽENJA

EMD Udruženje prestaje sa radom:

- 1) odlukom Jedinствene Skupštine Udruženja
- 2) ako se broj članova smanji za polovinu
- 3) ako je EMD Udruženju zabranjen rad iz razloga utvrđenim zakonom
- 4) ako se utvrdi da je EMD Udruženje prestalo sa radom ma osnovu proklamovanih ciljeva

Prestanak rada utvrđuje se kod organa nadležnog za registraciju matičnih država.

U slučaju prestanka rada EMD Udruženja u vezi sa imovinom odlučivaće se u skladu sa zakonom uz korišćenje knjigovodstvene dokumentacije i dokumentacije o materijano-finansijskom poslovanju

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 19.

Pavo tumačenja odredaba ovog Statuta, svih pravilnika i kompletne dokumentacije ima Jedinствena Skupština.

Član 20.

Statut Udruženja stupa na snagu danom usvajanja na Osnivačkoj Skupštini EMD Udruženja, a primenjuje se od dana upisa u registar kod nadležnog organa matičnih država.

IZGLED I SADRŽINA PEČATA

Predlog o formatizovanom izgledu pečata, formatizovanoj pristupnici, analizu kao i eventualne izmene i dopune Statuta EMD Udruženja predloženog od strane autora, biće prezentirane javnosti nakon 25.07.2018. godine, a pošto se formira inicijativni odbor za realizaciju koncepta TAS, odnosno EMD Udruženja kao njegovog sastavnog dela.

Organizacija inicijativnog Odbora sa organima i nosiocima njihove aktivnosti će biti objavljeni na sajtu

zdravstvenimenadzment.org.rs

REČ AUTORA

Poštovani,

Zahvaljujući Vam se na pažnji i strpljenju koju ste morali posedovati prilikom čitanja koncepta TAR, dozvolite mi da na ovom mestu, još samo na kratko, zadržim Vašu pažnju.

Nisam imao želju da koncept TAR pišem u formi naučno-istraživačkog dela, tako da odstupanja od obavezujućih odredbi vezanih za citate, tačnost i preciznost numerički iznetih podataka, odnosno drugih obavezujućih postulata, ovde nećete naći.

Naprotiv, koncept TAR predstavlja sublimaciju podataka koji su svakodnevno dostupni širokoj javnosti, a tekst koji je pred Vama prihvatite kao pokušaj pojedinca da ih iznese u populističkoj formi, a opet dovoljno preciznoj, sa ciljem skretanja pažnje na negativne događaje u oblasti očuvanja čovekove okoline, odnosno zdravlja ljudi.

Zapravo, ovo jeste pokušaj da sve Vas koji ste se upoznali sa konceptom TAR, zainteresuje i ohrabri da uzmete aktivno učešće u skladu sa svojim mogućnostima.

Eko-Moto.Dinamik Udruženja jesu **autorski koncept** i treba ih posmatrati kao predlog pojedinca u cilju unapređenja poslova vezanih za ekologiju, sve češćih ekscesa u ovoj oblasti, klimatskih promena sa svim negativnim posledicama, kojih smo svedoci svakodnevno, a koje odnose ljudske živote i čine ogromnu materijalnu štetu čovečanstvu.

Svakako da novonastale okolnosti i pojave zahtevaju novi pristup u sprečavanju, ali i saniranju posledica.

Postulati na kojima se zasniva koncept EMD Udruženja jesu organizovan edukovan kadar združen u zajednice sa jedinstvenim ciljevima i programima, a koje mogu odgovoriti novonastalim okolnostima, kao i ekološki prihvatljiv i bezbedan prevoz u svim okolnostima, kako svakodnevice tako i u vanrednim okolnostima.

Sa nadom da ćete prihvatiti izneto, sa nadom da ćete izneti kritičke stavove koji će pomoći podizanju kvaliteta poslova predviđenih konceptom TAR, što će svakako olakšati njegovu realizaciju unapred Vam se zahvaljujem.

Milorad